

2

2007

ročník 59

40 Kč

čtenář

MĚSÍČNÍK PRO KNIHOVNY

- 34 — Knihovna pro kraj – knihovna pro město/ Zdeňka Friedlová
- 38 — Stav domácích webových stránek veřejných knihoven na konci roku 2006/ Aleš Brožek
- 47 — Archivy, knihovny, muzea posedmé/ Jiří Mika, Jan Kaňka
- 50 — Cenu za přínos k rozvoji české kultury převzal Adolf Knoll z NK ČR
- 51 — MARKETING V KNIHOVNÁCH ...a spokojenost zákazníka/ Radka Johnová
- 53 — AKTUALITY ze 14. zasedání Ústřední knihovnické rady ČR/ Lea Prchalová
- 55 — Mobilní knihovny – 6/ Martina Rottová
- 56 — KRONIKA Ing. Dušan Simandl – život a dílo/ Ladislav Kofnovec
- 59 — Z KNIHOVEN...
- 60 — SYLVA ŠIMSOVÁ ODPOVÍDÁ Z ANGLIE
- 61 — ZE SVĚTA
- 62 — NOVINKY Z FONDU KNIHOVNY KNIHOVNICKÉ LITERATURY NK ČR
- 63 — KNIHOVNY V TISKU
- ZÁKLADNÍ KAMENY NOVÉ BUDOVY NÁRODNÍ KNIHOVNY ČR ANEB NÁROD SOBĚ II – 3/ Jaroslav Císař

Středočeský kraj

Vydává:

Středočeská vědecká knihovna v Kladně,
příspěvková organizace Středočeského kraje,
ul. Generála Klapálka 1641, 272 01 Kladno

Evid. č. časopisu MK ČR E 485

ISSN 0011-2321

Šéfredaktorka: Mgr. Jana Čermáková

Redaktorka: Olga Vašková

Grafická úprava a sazba: Kateřina Bobková

Redakce a inzerce: Legerova 61, 120 00 Praha 2,
tel.: 224 941 159, 224 941 976, l. 226, 264,

e-mail: ctenar@academia.cz

Redakční rada:

PhDr. Jiřina Bínová (předsedkyně),

Ing. Aleš Brožek, Ing. Jan Kaňka,

PhDr. Šárka Kašpárková, PhDr. Ladislav Kurka,

PhDr. Jan Meier, Ing. Jiří Mika, Mgr. Petra Miturová,

Mgr. Alena Otrubová, Mgr. Jan Pěta,

PaeDr. Vladislav Raška, PhDr. Vít Richter,

PhDr. Vladimíra Švorcová, PhDr. Eva Žáková

Tisk: Serifa, Jinonická 80, 158 00 Praha 5

Distribuce:

Objednávky na předplatné přijímá firma

ALL PRODUCTION, P.O. BOX 732, 111 21 Praha 1.

Call centrum:

tel.: 234 092 851, fax: 234 092 813

e-mail: predplatne@predplatne.cz

Rozšiřují též společnosti holdingu

PNS a.s. – drobný prodej.

Podávání novinových zásilek povoleno

Ředitelstvím poštovní přepravy Praha

čj. 1371/1994 ze dne 20. 6. 1994

Podávání novinových zásilek bylo povoleno

Českou poštou, s.p. OZSeČ Ústí nad Labem,

dne 21. 1. 1998, j.zn. P-327/98

Předplatné pro Slovensko: L.K. PERMANENT, s.r.o.,

P.O. BOX 4, 834 14 Bratislava 34,

tel.: 004217/444 537 11, fax: 004217/443 733 11

Cena jednoho čísla 60 Sk, roční předplatné 660 Sk,

cena jednoho čísla 40 Kč, roční předplatné 440 Kč

Časopis vychází s podporou dotace

z programu MK ČR Knihovna 21. století

Vydavatel si vyhrazuje právo zveřejnit

publikované materiály i na internetu.

Číslo odevzdáno k tisku 5. 2. 2007

Nevyžádané rukopisy se nevracejí.

FROM THE CONTENTS

Regional library – city library (*Zdeňka Friedlová*) /34

Public library web pages at the end of 2006 (*Aleš Brožek*) /38

Seventh Archives, Libraries and Museums Conference:

presentations and papers (*Jiří Mika*)

EU lecture and panel discussion (*Jan Kaňka*) /47

Award to Adolf Knoll from the Czech National Library for his contribution to the development of Czech culture /50

Marketing at Czech libraries and customer requirements (*Radka Johnová*) /51

Latest from the fourteenth meeting of the Central Libraries Council of the Czech Republic (*Lea Prchalová*) /53

Mobile libraries – 6 (*Martina Rottová*) /55

Chronicle: Ing. Dušan Simandl – his life and work

(*Ladislav Kofnovec*) /56

From the libraries /59

Regular features

AUS DEM INHALT

Bibliothek für den Kreis – Bibliothek für die Stadt (*Zdeňka Friedlová*) /34

Zustand der inländischen Web-Seiten von öffentlichen Bibliotheken zu Ende des Jahres 2006 (*Aleš Brožek*) /38

Archive, Bibliotheken, Museen zum siebenten Mal:

Präsentation und Referate (*Jiří Mika*),

Vortrag über die Europäische Union und die Paneeldiskussion (*Jan Kaňka*) /47

Adolf Knoll aus der Nationalbibliothek der Tschechischen Republik übernahm den Preis für den Beitrag zur Entfaltung der tschechischen Kultur /50

Marketing in den Bibliotheken und Klientenbedürfnisse (*Radka Johnová*) /51

Aktualitäten aus der 14. Tagung des bibliothekarischen Zentralrates der Tschechischen Republik (*Lea Prchalová*) /53

Mobilbibliotheken – 6 (*Martina Rottová*) /55

Chronik: Ing. Dušan Simandl – Leben und Werk

(*Ladislav Kofnovec*) /56

Aus dem Bibliotheken /59

Regelmäßige Spalten

KNIHOVNA PRO KRAJ – KNIHOVNA PRO MĚSTO

Knihovny prošly v uplynulých 15 letech výrazným vývojem, který nesouvisel pouze s rozvojem informačních technologií. Mnohé veřejné knihovny přehodnotily své základní funkce a nabízejí svým uživatelům kromě knihovnických a informačních služeb, které samy prošly významnými změnami, celou řadu služeb a aktivit dalších. Namátkou zmíním např. vzdělávací aktivity knihoven, činnosti související s vytvářením komunitních center v knihovnách, podstatné rozšíření nabídky kulturních a odpočinkových aktivit pro veřejnost. Nové technologie přinášejí do knihoven nové typy dokumentů, nové metody práce a více možností uspokojit požadavky uživatelů. Budoucnost bude pravděpodobně patřit hybridním knihovnám, spojujícím přednosti knihoven klasických s vymoženostmi knihoven digitálních.

Při zpracování koncepce knihovny, vytvoření vize, strategických směrů a cílů knihovny a jejich konkretizaci do plánů činnosti bychom vždy měli vycházet z průzkumu uživatelských potřeb a trhu, z místních podmínek, z požadavků našich zřizovatelů, z vývoje oboru. Zpětná vazba od uživatelů a veřejnosti je velmi důležitá. Při sledování změn a při reakci na ně bychom měli mít stále na mysli i nezastupitelnou paměťovou roli knihoven a odpovědnost uchovat pro příští generace tu část literárního dědictví, za kterou neseme zodpovědnost.

ŘÍZENÍ ZMĚN NA PŘÍKLADU KRAJSKÉ KNIHOVNY FRANTIŠKA BARTOŠE

Změny a reakce na ně jsou součástí každodenního života, potýkají se s nimi všechny organizace a firmy. Není proto divu, že v teorii řízení a v literatuře, která se této oblasti věnuje, vznikl celý samostatný segment nazývaný v češtině „Řízení změn“ (Change management). Opakovaně se zde zdůrazňuje, že nestačí jednou za čas připravit a realizovat zásadní změnu, např. provést reorganizaci, ale že organizace ve své každodenní činnosti musí být schopná podstatné změny registrovat a přiměřeně na ně reagovat. Zvláštní situace nastává, pokud organizace musí na základě vnějšího nebo vnitřního podnětu v krátkém čase provést zásadní změnu, která zasáhne do její organizační struktury a všech oblastí činnosti. Taková situace nastala po roce 2002 v tzv. nových krajských knihovnách v Karlových Varech, Havlíčkově Brodě, Pardubicích a Zlíně, tedy v krajích, kde před reformou veřejné správy a před vydáním knihovního zákona č. 257/2001 Sb., nepůsobily státní vědecké knihovny. Tyto knihovny měly do roku 2002 statut okresních knihoven a plnily současně funkci knihoven městských. Rozhodnutí zákonodárců, aby v každém kraji byla krajská knihovna, která by zabezpečovala činnosti stanovené zákonem, bylo logické a souběh dlouho připravovaného vydání knihovního zákona s vyvrcholením reformy veřejné správy byl v tomto směru šťastný.

Ráda bych ve svém příspěvku popsala na konkrétním případě, jak jsme se s touto zásadní změnou vyrovnali, čím jsme se řídili a čeho bychom se chtěli případně vyvarovat do budoucna. Současně bych chtěla popsat zásady, kterými se řídíme, když současně fungujeme jako knihovna městská a krajská.

VZNIK KRAJSKÉ KNIHOVNY ZLÍNSKÉHO KRAJE

Zlínský kraj vznikl 1. ledna 2000. Skládá se ze čtyř okresů: Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín. Úlohu krajské knihovny zde plní od 1. ledna 2002 Krajská knihovna Františka Bartoše (KKFB) ve Zlíně, jejímž zřizovatelem je Zlínský kraj. Vznikla z Knihovny Františka Bartoše ve Zlíně, která plnila okresní

a městskou funkci pro okres Zlín a Statutární město Zlín. Tyto funkce – krajskou, okresní a městskou – plní KKFB i nadále. Důležitou podmínkou pro plnění krajské funkce – právo na povinný výtisk získala KKFB v roce 2003 (pro periodický tisk v celorepublikovém rozsahu, pro neperiodický v rozsahu regionálním). Už před vznikem krajské knihovny proběhlo několik jednání se Statutárním městem Zlínem (SMZ), jejichž výsledkem byla dohoda, na jejímž základě krajská knihovna plní i nadále městskou funkci a město se na jejím zajištění finančně podílí.

PRACUJEME BEZ KONKURENCE?

Ve Zlínském kraji působí cca 400 veřejných knihoven. Ostatní bývalé okresní knihovny kraje – Knihovna Kroměřížska (KK) v Kroměříži, Knihovna Bedřicha Beneše Buchlovana (KBBB) v Uherském Hradišti, Masarykova veřejná knihovna (MVK) ve Vsetíně – jsou zřizovány městy a plní funkce pověřených knihoven pro zajištění výkonu regionálních funkcí. Všechny tři výše jmenované knihovny jsou dlouhodobě budovány na velmi dobré odborné úrovni a patří k předním veřejným knihovnám na Moravě i v rámci České republiky. Díky spolupráci s nimi se ve Zlínském kraji daří plnění regionálních funkcí knihoven. Tyto knihovny jsou velmi aktivní a svou činností často inspirativní.

Ve Zlíně působí Univerzitní knihovna Univerzity Tomáše Bati (UTB), knihovna v Krajské Baťově nemocnici, řada knihoven školských, knihovny Muzea jihovýchodní Moravy a Krajské galerie výtvarného umění, farní knihovny a několik odborných knihoven. Všechny tyto knihovny mají svůj okruh uživatelů, není nutný konkurenční „boj o klienta“, knihovny se naopak snaží o spolupráci v několika oblastech (vzdělávání knihovníků, organizace společných akcí, ediční činnost).

Univerzitní knihovna je veřejně přístupná, slouží však především studentům a pracovníkům UTB. Z fakultní knihovny s úzce specializovaným fondem vyrostla ve výkonnou instituci. V blízké budoucnosti získá nové, architektonicky velmi zajímavé prostory, které jistě budou pro návštěvníky lákavé.

Ve Zlíně je řada institucí a sdružení, které se věnují kulturním a vzdělávacím aktivitám. Kulturní akce pořádané krajskou knihovnou jsou doplněním poměrně široké nabídky. Postupem času jsme si našli svoje místo především v oblasti přednášek a besed.

ZÁKONNÝ RÁMEC ZMĚNY

Mnohokrát jsme v minulých letech ocenili, že knihovní zákon, který má svá pozitiva i negativa, definoval úkoly krajských knihoven poměrně jasně. Výhodou bylo, že v době, kdy se připravoval vznik KKFB, byl už knihovní zákon znám a zřizovatel ho respektoval při formulaci zřizovací listiny KKFB. Orgány kraje, které se podílely na přípravě zřizovací listiny, se ale neomezily pouze na povinnosti vyplývající ze zákona a předchozího statutu okresní knihovny, uložily knihovně i úkoly další, mj. podstatné rozšíření ediční činnosti – zřízení Edice Zlínský kraj a vydávání kulturně společenského časopisu ZVUK Zlínského kraje. Zadaní ze strany zákona a zřizovatele tedy bylo poměrně jasné.

TEORIE A PRAXE

Musím říci, že v době vzniku krajské knihovny neměl nikdo z vedení knihovny dostatek času přecházet si literaturu týkající se řízení změn. Byli jsme zaměstnáni převodem majetku a pracovníků a všemi náležitostmi, které s tím podle právních předpisů souvisely. Krajská knihovna ve Zlíně vznikla jako nový právní subjekt (netýkal se nás převod ze zákona) a bylo nutno znovu uzavřít smlouvy se všemi subjekty (od elektrárny, přes dodavatele až po odvoz odpadu). Osvědčilo se nám všechny podstatné kroky konzultovat s právníky. Nebyl dostatek času a sil zpracovat a pregnančně formulovat novou vizi a strategii. K tomu jsme se dostali až po čtyřech letech fungování krajské knihovny. Stručně koncepce a formulace toho, co jsme, kam směřujeme a jak toho chceme dosáhnout, jsme ale zpracovali. Na diskusi a sdělení všem pracovníkům bylo poměrně málo času a ne vždy se nám to zcela dařilo. Hlavní část se odehrála na poradách, při debatách v pracovních týmech, které vznikaly pro řešení konkrétních úkolů, a také při osobní komunikaci s jednotlivými pracovníky. Velmi jsem v té době ocenila roli a postoj většiny vedoucích oddělení, kteří museli zajišťovat bez přerušení činnost všech úseků a služeb a přitom „za pochodu“ řešit nové úkoly související s krajskou funkcí. Žádný, byť sebelepší vrcholový management

nemůže řídit všechny změny. Není to v jeho silách, i kdyby pracoval 24 hodin denně. Změna musí být věcí všech.

S některými úkoly jsme se vyrovnali poměrně rychle, některé doposud řešíme a dotahujeme.

ZÁKLADNÍ VÝCHODISKO

Základním krédem, které jsme si snažili neustále opakovat, bylo, že naši **uživatelé nesmí poznat změnu zřizovatele ve zhoršení služeb, naopak, že nabídka služeb by se měla rozšiřovat a služby zkvalitňovat**. Příznivé bylo, že hlavně v prvních třech letech fungování krajské knihovny jsme měli poměrně velkou finanční částku na nákup knihovního fondu, která se výrazně projevila v přírůstku knihovního fondu. Podařilo se nám alespoň částečně navýšit počet pracovníků, kteří zajišťovali činnosti, které byly pro krajskou knihovnu nové. Nepodařilo se nám zatím získat dostatečně velké prostory pro činnost krajské knihovny a rozšiřování služeb a museli jsme hledat náhradní řešení formou zřízení detašovaného pracoviště a pronájmu skladových prostor.

MĚSTSKÁ FUNKCE A DVA „ZŘIZOVATELE“

Jak už jsem uvedla, město Zlín se podílí na financování městské funkce knihovny a zajištění podmínek pro její činnost. Byla uzavřena smlouva mezi městem Zlínem a krajskou knihovnou, kterou schválila Rada Zlínského kraje. Smlouva zahrnuje i péči o 3 obvodní knihovny a 12 menších poboček.

Vzhledem k tomu, že město Zlín se podílí na financování knihovny a bezplatně zapůjčilo prostory pro Ústřední knihovnu, obvodní knihovny a pobočky, museli jsme vzít na vědomí, že máme v podstatě dva „zřizovatele“ (nikoli samozřejmě doslovně), se kterými je nutno komunikovat a respektovat jejich rozhodnutí. Znamená to pro nás dvojitě sestavování rozpočtu a jednání o něm, oddělenou evidenci čerpání prostředků z města a kraje. Informujeme město průběžně o všech krocích, které se týkají zajištění městské funkce a konzultujeme s ním zásadní kroky jako jsou např. zrušení nebo vznik nových poboček, jejich rekonstrukce a vybavení. V některých krajích došlo v průběhu uplynulých let z různých důvodů k oddělení městské a krajské funkce. V roce 2002 vykonávalo souběžně krajskou a městskou funkci osm knihoven, na konci roku 2006 to bude pravděpodobně jen šest knihoven. Pochybnosti nad sloučením obou funkcí se u nás objevovaly spíše na straně zřizovatele – Zlínského kraje – především pokud se týká provozování obvodních knihoven a poboček. Naše argumentace proč zachovat stávající stav se opírala především o zájem daňového poplatníka a o to, že tato činnost je plně hrazena městem a nezatežuje krajský rozpočet. Dalším důvodem bylo, že především v obvodních knihovnách byl budován velmi kvalitní knihovní fond a krajská knihovna by ho po oddělení těchto knihoven postrádala. Město si nezdířilo svou vlastní knihovnu ani po zániku bývalé knihovny Domu kultury v roce 2004, která dlouhá léta plnila funkci druhé veřejné knihovny ve Zlíně. Po vzájemné dohodě s krajem převedlo část fondu této zrušené knihovny na krajskou knihovnu a podpořilo vznik nové obvodní knihovny. V roce 2005 pak byly všechny tři obvodní knihovny a Ústřední knihovna propojeny do jedné online sítě.

Nevýhodou spojení krajské a městské funkce do jedné instituce je nebezpečí stagnace a zneužití „monopolního“ postavení. Tomu ale úspěšně brání tlak veřejnosti, konkurence jiných institucí i vnitřní mechanismy, pokud jsou správně nastaveny. Zásadní je také profesní odpovědnost. Odpovědný lékař nezačne svou péči o pacienty zanedbávat jenom proto, že je v malém městě jediný. Problémem je nezastupitelnost knihovny v případě jejího nezbytného uzavření, např. z důvodu rekonstrukce, změny systému, havárie.

TŘI ODPOVĚDNOSTI A VIZE

V prvních letech fungování krajské knihovny jsme nenašli čas k promyšlení, „namalování“ a diskusi o nové vizi. Události běžely velmi rychle a problémy bylo třeba řešit bez odkladu. Museli jsme tedy pracovat s přechodnou vizí, která se vztahovala k samotné změně, řešili jsme, jak by měla knihovna vypadat po změně a co by tato změna měla přinést. Teprve v roce 2005 jsme se dostali v návaznosti na zpracování „Koncepte rozvoje kultury ve Zlínském kraji“ (http://www.kr-zlinsky.cz/vismo/450019/kultura_koncepce.pdf) k vytvoření „Konceptu rozvoje organizace na léta 2006–2015“ a stanovení vize:

„Knihovna – prostor pro studium, kulturu a setkávání, kde se spojuje literární bohatství s moderními informačními trendy.“

Vize by neměla být jen krásným obrazem, ale i vyjádřením závazku.

Miloš Toman v publikaci Řízení změn (Praha, Alfa Publishing 2005) zdůrazňuje, že vize musí stát jako ševcovská trojnožka na třech pilířích: odpovědnosti k zákazníkům (uživatelům), odpovědnosti k pracovníkům a odpovědnosti k majitelům (zřizovatelům). Měla by být jednoduchá, srozumitelná a formulována pozitivně. Důležité je, aby vize byla diskutována a oslovila pracovníky.

ČTYŘI DIMENZE

Od samého začátku jsme si museli zvyknout na to, že naše činnost má čtyři dimenze:

- městskou (definovanou ve smlouvě, ale neustále se proměňující, tak jak se mění potřeby našich uživatelů),
- okresní (nadále přímo zajišťujeme pro okres Zlín regionální funkci),
- krajskou – definovanou povinnostmi v knihovním zákoně a ve zřizovací listině,
- celostátní, vyplývající z knihovního zákona.

Na první pohled to vypadá komplikovaně, ale vše se zjednoduší, pokud se na všechny úkoly z těchto čtyř oblastí díváte z pohledu uživatele, tzn. zda daná činnost má pro něj smysl, je užitečná a efektivní.

PĚT PRINCIPŮ, KTERÝMI SE SNAŽÍME ŘÍDIT

- Princip zájmu uživatele
- Princip otevřenosti a informovanosti
- Princip spolupráce, spoluodpovědnosti a respektování důležitosti každé práce
- Princip transparentnosti finančních toků
- Princip zpětné vazby

ŠEST VĚCÍ, KTERÉ BY VEDENÍ KNIHOVNY PŘI PŘÍŠTÍ ZMĚNĚ MOHLO UDĚLAT LÉPE:

- intenzivně využít první časové stadium změny (v našem případě první dva roky), pro zásadní kroky, pak už je obtížné zavedené věci měnit,
- nenechat se zahrnout valící se operativou a narůstajícími byrokratickými požadavky,
- věnovat více pozornosti kontrole, jak jsou zpracované koncepční materiály konkrétně naplňovány v praxi,
- nelitovat čas na pravidelné průzkumy názorů uživatelů, nespokojovat se s nárazovými průzkumy a průběžnou anketou na webu knihovny,
- komunikovat intenzivněji s řadovými pracovníky,
- zabránit přetížení klíčových pracovníků.

Poslední bod považuji za velmi důležitý. Jak už to bývá, vykristalizovala se i při této změně užší skupina lidí, která nesla její hlavní zátěž. Byli to lidé, kteří pochopili nezbytnost kroků, které je třeba udělat, a byli ochotni a schopni k běžné pracovní náplni přijmout nové úkoly a hledat nová řešení. Odměnou jim byla – pokud se věc podařila – profesionální satisfakce a někdy i pochvala. Vedlejším důsledkem bylo množství přesčasové práce a práce o víkendech. Takové nasazení by nemělo být trvalé a nesmí být zneužíváno.

POZNÁMKA NA ZÁVĚR

Je jisté dobře, že knihovny reagují na konkurenční nabídky jiných subjektů rozšiřováním svých služeb. Neměli bychom přitom ale zapomínat na to, co je naším základním posláním, a to ze dvou důvodů:

Domnívám se, že veřejnost od nás očekává především kvalitní poskytování knihovnických a informačních služeb, a to operativně, kvalifikovaně, v dostatečně šíři nabídky, uživatelsky příjemně. „Nadstavbové“ aktivity, které jsou pro knihovnu velmi důležité a pomáhají zvýšit její prestiž, zviditelnit se a přivést do knihovny další návštěvníky, by neměly být na úkor kvality, šíře a rychlosti poskytovaných knihovnických a informačních služeb.

Druhým důvodem je, že bychom se neměli stát pro veřejnost nečitelným subjektem. K udržení své pozice na trhu kulturních, informačních a vzdělávacích služeb je třeba zachovat si svou specifičnost. Pokud se pustíme do dalších oblastí, které jsou doménou jiných profesí, neměli bychom to dělat amatérsky. Jednou z klasických marketingových pouček je, že chceme-li na trhu dosáhnout mimořádných výkonů, musíme se odlišit od konkurence. Napodobování cizí strategie nemá valný smysl.

*Zkrácená verze příspěvku přednesená na konferenci Knihovny současnosti 2006 v Seči.
Text s laskavým svolením vydavatele sborníku přetiskujeme.*

Stav domácích webových stránek veřejných knihoven na konci roku 2006

Oproti prosinci 2005, kdy jsem si stanovil penzum 20 prohlížených stránek knihoven denně, jsem raději v prosinci 2006 každodenně vyhodnocoval 25 stránek. Díky tomuto tempu se mi podařilo dokončit tradiční tabulku již pár dnů před Silvestrem. Opět jsem do ní nezařazoval weby, na nichž byla pouze adresa knihovny a její otevírací doba, případně ceník (v několika případech k zařazení nestačil ani knihovní řád, protože stránky neinformovaly ani o knihovním fondu, ani o akcích knihovny). Tímto kritériem neprošla téměř stovka knihoven, z nichž některé jako Krupka uvádějí na internetu neúplné informace již delší dobu. Přesto jsem se nakonec dostal k číslu 683 stránek. To je tak vysoké číslo, že by tabulka ve Čtenáři zabrala neúměrně mnoho místa. Proto tento článek tentokrát doprovází pouze tabulka s informacemi o nových či nově objevených webech knihoven, její úplné znění je však k dispozici u obsahu 2. čísla Čtenáře na webových stránkách SVK v Kladně.

Velký nárůst webových stránek má řadu důvodů. Je potěšitelné, že jedním z nich je i šablona webu pro malé knihovny, kterou nechala vytvořit Knihovna města Hradce Králové a zdarma ji poskytla více než dvaceti knihovnám (v tabulce jsou však jen ty, které splnily kritérium pro zařazení do ní). Dalším důvodem je rostoucí počítačová gramotnost knihovníků a uvědomění si, že internet může významně napomoci k propagaci jejich činnosti. Více k tomu využívají weby měst a obcí (v případě měst

a obcí, které vytvářejí stránky pomocí redakčního systému vismo, to není nijak náročné) a v některých obcích (např. Jinonice) dokonce knihovní stránky slouží i pro informování místních obyvatel o dění v obci a na úřadě.

Opět přibýly knihovny, o nichž se informace najdou na dvou webových stránkách (nyní 37 knihoven). O třech knihovnách se dočteme dokonce na třech. V řadě případů (např. Blovice, Rychvald, Třemošnice či Vodňany) je to pochopitelné, protože knihovny dosud využívaly pro informování web města či obce a v roce 2006 si konečně vytvořily vlastní stránky. Dvojí stránky obecní knihovny v Uhřetěbích jsou však téměř totožné, a proto jedny z nich jsou zbytečné. Podobně z trojice stránek knihovny v Dobřenicích by stačilo ponechat tu, která je s plánkem okolí knihovny, a případně vylepšit stránku vytvořenou pomocí šablony webu pro malé knihovny. Také staré stránky Městských kulturních zařízení v Bělé pod Bezdězem a města Stará Paka by bylo vhodné z internetu odstranit. Knihovníci ze Starého Města by si měli pohlídat, aby výpůjční doba na jejich stránkách i na městských stránkách byla stejná. Knihovna z Týnce nad Sázavou má oproti loňskému roku už jen jedny stránky, protože web města byl nově upraven a informace o městské knihovně se dostaly na jedno místo.

Počet veřejných knihoven by byl na konci roku 2006 mnohem vyšší, kdyby byly všechny stránky z roku 2005 funkční. To, že zmizely z městského webu zastaralé stránky rakov-

nické knihovny, člověka nijak nemrzí, stále se o knihovně mnohé dozvíme z jejího vlastního webu. Škoda však je, že na internetu již nejsou vystavovány stránky úsovské a volarské knihovny. Doufejme, že se zase na internet vrátí po roční přestávce, jako tomu bylo v případě stránek knihovny v Čáslavi, Jílovém u Prahy a Pečákách, které chyběly na konci roku 2005.

Mezi 180 novými (nebo dodatečně objevenými) webovými stránkami se najdou i stránky dvou poboček Knihovny města Plzně a stránka Kulturního a informačního centra (ve druhém sloupečku tabulky je užita zkratka KIC) města Sadská, které zajišťuje chod Knihovny K. Viky. Mírně převládají stránky obecních knihoven nad městskými. Je to dáno skutečností, že většina městských knihoven si své stránky vytvořila již v předchozích letech a nyní o ně usilují především knihovny obecní.

Třetí sloupeček tabulky lokalizuje stránky knihoven na internetu. Zhruba 10 procent stránek bylo během roku přemístěno. Většina z nich sice zůstala na webu města a byla zařazena jen na její jinou část, URL knihoven v Červeném Kostelci, Hustopečích, Kynšperku, Litomyšli, Oseku, Rosicích, Rtyni, Štětí a Zručí-Senci se v porovnání s údaji v tabulce z roku 2005 zcela změnilo. Naštěstí je ze staré adresy zajištěno přesměrování. V případě knihoven v Úpici a Včelné tabulka z roku 2005 nepomůže a musí se použít některý z osvědčených vyhledávačů nebo letošní tabulka. Lze předpokládat, že během roku 2007 se adresy stránek knihoven budou nadále měnit. Proto je potěšitelné, že přehled knihoven, o který se dlouhá léta staral na webu JVK v Českých Budějovicích V. Pávek, má svého pokračovatele na <http://www.knihovny.net/>.

Další sloupečky již tradičně obsahují jeden až pět bodů podle zvoleného kritéria. Nejdůležitější je přitom čtvrtý sloupeček, protože velmi kvalitní stránky jsou jen ty, které mají čtyři nebo pět bodů, a o takové hodnocení by měli všichni usilovat. Z nových webových stránek je jich pouze 49, tedy méně než třetina. Ze starých webových stránek si polepšily např. knihovny v Hnojniku, Kyjově a Všenorech. Knihovny, které se hlásí do soutěže Biblioweb, již tradičně získávají maximum pět bodů. Docilují toho mimo jiné i novým designem stránek. Během

roku 2006 své stránky „oblékla do nových šatů“ takřka padesátka knihoven. Zmínky si zaslouží design stránek knihoven v Bílovci, Jablonci nad Nisou, Jirkově, Kladně (vědecká), Kroměříži, Opavě, Plzni (městská), Roudnici nad Labem, Sokolově, Ústí nad Orlicí či Vyškově.

Další desítky knihoven sice zůstaly u původního designu, ale na hlavní stránku přidaly další rubriky. Změnu designu i úpravy stránek jsem tradičně zjišťoval pomocí celosvětového archivu stránek (<http://www.archive.org/web/web.php>). Je zajímavé, že stránky některých knihoven (např. Městská knihovna v Českém Těšíně a Praze, SVK v Kladně) lákaly roboty z Internet Archive k návštěvě dokonce několikrát do měsíce. V tomto případě se dala vystopovat celá chronologie změn. Dobře jsem se orientoval i na stránkách knihovny v Říčanech a vědecké knihovny v Olomouci, kde webeditoři zaznamenávají jednotlivé úpravy webu. V ostatních případech jsem se musel spolehnout na svou paměť a na zápisky z předchozích let. Proto letos budu více využívat RSS kanály a nechám si zasílat vygenerované zprávičky o aktualizacích z webů knihoven Brandýs nad Labem, Dačice, SVK Hradec Králové, Chomutov, Jindřichův Hradec, Klatovy, Milevsko, VK Olomouc, Praha, Plzeň a Příbram, které to od roku 2006 umožňují.

V duchu jsem pochválil knihovnu v Doksech a Moravském Krumlově za to, že doplnily hlavní stránku rubrikou Fotogalerie (dokska knihovna navíc i rubrikou Noční výstup), fullneckou knihovnu za rubriku Bilance, havířovskou za rubriku Poptávková řízení a přeštickou za rubriku Obsluhované knihovny. Městská knihovna v Prachaticích obohatila hlavní stránku s již tak bohatým menu nabídkou Knihovnická konference. Je radostné, že weby mnoha knihoven postupně nabývají podoby informačního „periodika“. Stále více jich k tomu využívá redakční systémy. Vedle systému phpRS, o němž jsem se zmiňoval již před dvěma roky a jenž v roce 2006 začaly používat knihovny v Odolene Vodě, Trutnově a Vyškově, to byl i systém As4u na stránkách jablonecké knihovny a Joomla na stránkách českořebovské knihovny. Redakční systém vismo nadále patřil mezi oblíbený nástroj webeditorů obecních

a městských úřadů a lze jej vidět např. na stránkách loštické a sezemické knihovny.

Díky jednoduchému přidávání příspěvků na stránky pomocí redakčního systému by měly být weby těchto knihoven neustále aktuální. Právě toto kritérium (aktuálnost) jsem hodnotil v 5. sloupci pěti body, pokud byly stránky aktualizovány celoročně. Protože na některých stránkách byly ponechávány jen nejnovější zprávy a mohl bych jim ukřivdit nižším počtem bodů, dostaly maximální počet i všechny knihovny, které zveřejnily prosincové akce, vánoční otevírací dobu nebo vánoční přání. Většinou se přálo čtenářům – v případě stránek Hnojníku, Nymburka a Tábora pomocí pohyblivého řádku, avšak českotěšínská knihovnická nezapomněli přitom poděkovat svým sponzorům. Mnohé knihovny umístily na hlavní stránku nápaditě řešené novoročenky. Překvapilo mne, jak často na nich byli zobrazeni pracovníci knihovny (Letovice, Praha, Vsetín). Nápadití byli i jevičtí knihovníci, protože vyfotili čtenáře z dětského oddělení se skleničkou džusu v ruce připravenou k novoročnímu přpitku. Naopak poněkud kýčovitý mi připadal kocourek oblečený do „santaklausovského“ oblečku (Plasy) a mrkající komínček s podkovou v ruce a s růžovým prásátkem u nohou (Bílovec).

Čtyři body za aktuálnost dostaly ty knihovny, které stránky naposledy upravily v listopadu 2006, a 3 body během ledna až října 2006 (nejčastěji to bylo k Březnu – měsíci internetu a k Týdnu knihoven). Dva body patřily stránkám knihoven, které přinášely v rubrice Aktuality informace z roku 2005, 1 bod knihovním stránkám naposledy aktualizovaným v roce 2004 a žádný bod ještě zastaralejším stránkám. Protože na mnoha stránkách chybělo datum úpravy, porovnával jsem je se stránkami archivovanými na Internet Archive. Jejich pomocí jsem zjistil, že úštěcké knihovně nestárnou čtenáři, protože od roku 2004 na jejich stránkách stojí, že „nejstarší čtenářka oslaví v letošním roce své 89. narozeniny“. Podobně jako stránkám 36 dalších knihoven jsem jim mohl dát za aktuálnost jen jeden bod. Přesto dopadly ještě lépe než stránky dalších 55 knihoven, které nezískaly ani jeden bod.

Ani u kritéria, které jsem nazval Adresní údaje, se mnohé knihovny nevyznamenal. Je

zajímavé, že především obecní knihovny tají, kde jsou umístěny. Sice často obývají místnost na obecním úřadě, ale ani tento údaj neprozradí. V nejlepším případě uvedou na webu telefonní číslo (1 bod) či telefonní číslo a e-mailovou adresu (2 body). K zisku 4 bodů by musely napsat adresu s ulicí (pokud v obci je) a s názvem obce včetně PSČ. Maximum 5 bodů je jen u těch knihoven, které buď vystavily na svých stránkách plánek okolí či odkaz na plánek na serveru Mapy.cz, nebo popsaly, kde se knihovna nachází a jak se k ní dostat. To byl případ např. Dobříše či Vlašimi (plánek) a Vysokého Veselí (popis cesty s upozorněním, že se musí zdolat dva schody). Z knihoven, které mají stránky již delší dobu, si polepšila dobrovická, u níž adresa dříve chyběla, říčanská (odkázala na plánek na webu města) nebo prostějovská, která dříve plánek měla, pak stránky předělala a mapku vypustila. V roce 2006 prostějovští knihovníci zřejmě usoudili, že je mapka potřebná a opět ji dali na své stránky. Doufáme, že se brzy vrátí mapka i na stránky knihoven v Havlíčkově Brodu a Oseku, které stránky výtvárně přepracovaly a mapku odstranily.

Naopak kritérium, v němž hodnotím kvalitu historických údajů o knihovně, mnoha knihovnám přineslo dost bodů. A to kupodivu i těm, které zapomínají na adresní údaje i na údaje o fondu. Pět bodů však mají jen ty knihovny, které vystavují také historické fotografie. V roce 2006 si v tomto kritériu polepšila břeclovská knihovna i knihovna ve Velkých Pavlovicích, které slovně doplnily historické údaje, či Knihovna města Plzně, která vystavila staré snímky. Z webů nových knihoven jsou pěkné dobové fotografie na stránkách knihovny v Hradci nad Moravicí.

Z množství služeb, které knihovny nabízejí, jsou stále nejdůležitější služby výpůjční. Proto by také návštěvník knihovnických webů měl vědět, co v knihovně najde. Body v osmém sloupečku jsou odstupňovány podle množství informací o knihovním fondu. Jeden bod je jen za číselný údaj o knihovním fondu nebo za lakonické vyjádření „knihovna půjčuje knihy“. Přesto i tak stručné údaje chyběly na 92 stránkách. Pokud se uvedly alespoň knižní žánry nebo příklady odebíraných časopisů, přidělil jsem 2 body a za kompletní seznamy časopisů nebo cédéček 3 body. Za seznamy všech knih byly 4 body a za

online katalogy maximum bodů. Pokud na stránkách chyběly seznamy a katalogy, ale knihovna vystavovala knižní novinky, dostala také 3 body. Přesto si ašská i lidická knihovna pohoršila (se změnou designu byla odstraněna nabídka Knižní novinky), naopak si polepšila knihovna v Boru (vystavila seznam periodik), v Otrokovicích a Skřivanech (vystavily knižní novinky). Z nových webů zaujala slapská knihovna za knižní novinky formou reprodukcí obálek. Kompletní seznamy knih přinesly většinou menší knihovny, v roce 2006 se však dal stáhnout seznam knih telčské knihovny v pdf formátu čítající 2550 stran!

Online katalogy jsou srdcem knihovního webu, a proto je potěšitelné, že jejich počet nadále stoupá. Během roku 2006 jich přibýlo téměř padesát, pokud nepočítáme online katalogy malých knihoven, které vystavují knihovny v Havlíčkově Brodě, Jindřichově Hradci, Litoměřicích, Opavě, Teplicích, Třebíči a Uherském Hradišti v rámci systému REKS a kdy tyto knihovny ještě nemají vlastní stránky. Co se týče používaného knihovního softwaru, 36 knihoven začalo provozovat systém Clavius (dalších 22 knihoven včetně teplické knihovny přešlo na Clavius z dosud užívaného Lania), 8 knihoven začalo užívat online katalog v Laniu, jedna v systému Advanced Rapid Library (České Budějovice na něj přešly z T-Series), jedna v Alephu (Pardubice na něj přešly z KP-sys), dvě knihovny (v Letovicích a ve Zruči-Senci) použily vlastní program.

Za zmínku stojí i fakt, že blanenská a mladoboleslavská knihovna zahájily vystavování katalogu výměnného fondu, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě se zařadila mezi knihovny, které zpřístupňují naskenované katalogy, protože jejich fond je rozsáhlý a retrokonverze ještě chvíli potrvá. Na konci roku nefungoval souborný katalog Bruntálska, což nepotěšilo návštěvníky webů knihoven v Bruntálu, Rýmařově i Vrnbu pod Pradědem.

Velikost online katalogů uvádí 9. sloupeček. Zaslouhou systémů LANius a Clavius, bez nichž se neobejde většina veřejných knihoven a které vygenerují aktuální velikost online katalogu, je tento sloupeček dost zaplněný. Je jen škoda, že takový údaj nedokáže vygenerovat ostatní knihovní systémy. Fond knihoven (zaokrou-

hlený na tisícovky) se tentokrát pohyboval od 1000 (katalog záhorovické knihovny se 755 kn. jednotkami) až do 1 200 000 díky katalogu Vědecké knihovny v Olomouci. Ta sice neuzivá knihovní programy firmy LANius, ale podobně jako několik dalších knihoven (Kozlovice, Opatovice, Ústí nad Labem) upozorňuje na velikost online katalogu na svých stránkách.

Úroveň online služeb, z nichž nejběžnější je možnost zjistit si na webu, kdy je nutné dokument vrátit, prodloužit si dobu výpůjčky bez psaní nebo telefonování do knihovny apod., zaznamenávají body v 10. sloupečku. V roce 2006 přibýly online služby na webech knihoven v České Třebové, Rokycanech, Skutči a Třemošnici (vystaven formulář pro MVS), v České Třebové, Dačicích, Rakovníku a Trinci (možnost vyjádřit svůj názor v anketách) a v MSVK v Ostravě (vystaven formulář, kam lze zapsat údaj o dokumentu, který čtenář navrhuje koupit do fondu).

Přeložit knihovní stránky z češtiny do cizího jazyka, zejména jsou-li hodně rozsáhlé, je dost náročné, ale ti, kteří navštěvují knihovní stránky a neumějí česky, to ocení. Proto počet bodů v předposledním sloupci odpovídá počtu jazykových verzí. U knihoven v Havlíčkově Brodě, Rtyni a Ústí nad Orlicí se snížil, protože knihovny zavedly nové stránky a havlíčkobrodští je přeložili zatím jen do dvou světových jazyků, rtyňští a orlickoústečtí do žádného. Lounští knihovníci, kteří sice rovněž nově upravili své stránky, ponechali aspoň anglickou verzi starých stránek. Konečně jsme se dočkali stránek Městské knihovny v Praze v angličtině, kde byl dva roky nefunkční výraz English. Králičtí knihovníci ikony pro cizojazyčné verze v roce 2006 odstranili, protože zřejmě již na překlady rezignovali. Při posunu myši na německou vlaječku na stránce SVK v Plzni se sice stále objevuje nápis, že se stránky připravují, ale v němčině je alespoň nabídka dvou oddělení – Německé a Rakouské knihovny. Pochvalu si zaslouží stránky knihoven v Kladně (vědecká) a Trinci za překlad do angličtiny, v Rosicích u Brna za překlad do němčiny a v Pelhřimově i Týništi nad Orlicí za překlad do obou jazyků. Strakoničtí knihovníci v roce 2006 přeložili na svých stránkách do angličtiny a němčiny alespoň základní údaje a podobně postupovali

i v Knihovně města Ostravy. Na jejich stránkách si přečteme základní údaje nejen ve světových jazycích, ale i v polštině, maďarštině, ukrajinštině, vietnamštině a romštině.

V posledním sloupci jsem hodnotil kvalitu odkazů. Některé knihovny se domnívají, že odkazy na jejich stránky nepatří, jiné uvedou odkazy aspoň na své sponzory (ostrovští knihovníci i na kouzelníka Burdu) a další pečlivě prohledávají internet a upozorňují na zajímavé projekty. Odkaz na web akce Celé Česko čte dětem, ačkoliv běží jen několik týdnů, umístili na své stránky berounští knihovníci i knihovníci z Petrovic u Karviné.

Stránky s větším počtem odkazů dostaly více bodů. Polepšily si tak stránky knihovny v Sokolově i v Trinci. Krnovští knihovníci vytvořili dokonce speciální rubriku s odkazy na důležité instituce a nazvali ji Na úřad přes internet. Někde byly odkazy sice správné, ale špatně označené. Na stránkách knihovny v Masečíně, Rumburku i Vysokém Mýtě se stále upozorňovalo na státní vědecké knihovny, i když od poloviny roku 2001 státními nejsou. Neepochopitelné byly chybějící odkazy na online katalogy na stránkách některých knihoven, které online katalog provozují. Nad knihovníky z Dobrušky, Horšovského Týna či Letohradu jsem již zlomil hůl, když na svůj online katalog nedokázali udělat odkaz od roku 2001, kdy jej uvedli do chodu. Knihovníci z Kralup nad Vltavou, Úštěka či Vratimova snad odkaz ještě umístí. Jsou to totiž knihovny, které katalog zpřístupnily až na konci roku 2006 (Vratimovští dokonce teprve 15. prosince). Naštěstí se do těchto katalogů dá vstoupit přes stránky <http://www.vkta.cz/LANius/1.dll?odkazy>. Počet knihoven, z jejichž katalogu nefunguje návrat na hlavní stránky, je ještě mnohem větší. Z katalogu milevské a písecké knihovny se dostaneme aspoň na staré stránky (podobně chybné propojení na staré stránky je z nabídky Tipy na nákupy na stránce havlíčkobrodské knihovny).

Tento článek tradičně zakončuji informací o stránkách, které mne něčím zaujaly. Letos tomu bude také tak. Dobrý nápad měly huliné knihovnice s recepty. Můžete si je stáhnout z hlavní stránky a vyzkoušet desítky předpisů na teplá i studená jídla, polévky a moučníky. Pokud se vám něco nepodaří, můžete si stěžovat autorům receptů, protože u většiny je uvedena adresa původce. Příjemně mne překvapily svitavské knihovnice, když od října 2006 začaly nabízet starším a nemohoucím rozvoz knih domů. Zřejmě to zajišťují samy ženy, protože jsem v seznamu zaměstnanců nenašel ani jednoho muže. A do třetice mne potěšily stránky knihovny v Roudnici nad Labem. Před vstupem do online katalogu je umístěn demonstrační obrázek, který by měl poradit těm, kteří mají malé zkušenosti s vyhledáváním v katalogu a neradi studují návody. Ještě dál se dostali v SVK Hradec Králové. Vystavili totiž interaktivní kurz nazvaný Průvodce knihovnou a informacemi. Vyhledávání v katalogu je přitom jen jedním modulem. Pročtením dalších modulů se návštěvník hradeckých stránek naučí vyhledávat v databázích, na internetu i správně citovat dokumenty. Na závěr si v testu ověří, jak kurz zvládl. I k tomu by měly sloužit knihovní stránky.

ALEŠ BROŽEK (brozeka@svkul.cz)

Obec	typ	http://	celková úroveň	aktualnost	adresní údaje	historie	údaje o fondu	počet záznamů	online služby	jazykové verze	odkazy
Adamov	MěK	www.adamov.cz/mes_mks.php	2	5	4	0	3	novinky	0	1	0
Albrechtice	MK	www.beskydy.cz/Content/clanek.aspx?clanekid=16840&lid=1	2	3	4	0	0		0	1	0
Bělá n. Radbuzov	MěK	sumavanet.cz/mubela/user/Knihovna.htm	2	3	3	0	0		0	1	0
Bělá n. Radbuzov	MěK	www.bbku.net/address/details/abc/77/5/11435887470202	2	3	4	0	1		0	2	0
Bělá n. Svitavou	MK	www.obec-bela.cz/knihovna/	2	3	3	2	3	novinky	0	1	0
Bělá pod Bezdězem	MK	www.mkzbela.cz/kultura.php	3	3	4	4	5	36 000	3	1	0
Běleč	MK	www.belec.cz/index.asp?menu=621	3	3	3	0	1		0	1	1
Benešov n. Ploučnicí	MěK	www.benesovnl.cz/?page=mestska_knihovna	3	5	4	2	3	novinky	0	1	0
Blovce	MěK	www.knihovnablovce.cz/	3	3	3	4	5	37 000	3	1	3

Obec	typ	http://	celková úroveň	aktualnost	adresní údaje	historie	údaje o fondu	počet záznamů	online služby	jazykové verze	odkazy
Bořetice	MK	www.boretice.cz/Culture/Knihovna.html	2	3	0	4	3	novinky	0	1	0
Brumovice	MK	www2.brumovice.cz/knihovna.html	1	1	3	0	1		0	1	0
Bruzovice	MK	www.bruzovice.cz/view.php?cislocianku=2005112903	1	2	4	0	1		0	1	0
Břežnice	MěK	kultura.breznice.cz/	4	5	4	0	5	28 000	3	1	0
Bušíhrad	MěK	www.mestobustehrad.cz/kultura/knihovna/	2	3	3	0	0		0	1	0
Bystřice n. Pernšt.	MěK	www.knihovna.bystrecnp.cz/	5	5	4	4	5	51 000	3	1	5
Čakovec	MK	www.cakov.cz/knihovna.htm	2	3	4	4	1		0	1	0
Čáslav	MěK	www.muzeumaknihovnacaslav.wz.cz/Knihovna/index.htm	5	5	5	0	5	61 000	3	1	0
Černošice	MěK	www.dolniberounka.cz/index.php?nid=744&lid=CZ&oid=48702	2	3	4	0	1		0	1	0
Černovice	MěK	www.mestocernovice.cz/vismo/dokumenty2.asp?u=2053&id_org=2053&id=11738&p1=&p2=0&p3=	2	2	4	0	5	4 000	3	1	0
Červená Voda	MK	www.cervenavoda.cz/index.php?menu=verejne&id=30&akce=view	2	3	3	0	1		0	1	0
Čistá	MK	www.cista.cz/html/knihovna.htm	3	3	3	4	1		0	1	0
Davle	MK	www.obecdavle.cz/default.asp?c=97	1	3	0	0	1		0	1	0
Dobřenice	MK	www.knihovnadobrenice.wz.cz/	4	4	4	4	3	novinky	0	1	5
Dobřenice	MK	www.dobrenice.cz/knihovna/	3	3	5	4	3	seznamy	0	1	5
Dobříš	MěK	www.knihovna.dobris.net/	5	5	5	4	3	seznamy	0	1	0
Dobšice	MK	www.dobsice.cz/dobsice/index.php?ID=22	2	3	4	0	2		0	1	0
Dolní Dunajovice	MK	www.dolni-dunajovice.cz/index.php?IdKat=102&PodKat1=122	1	3	3	0	3	seznamy	0	1	0
Dolní Kounice	MěK	www.dolnikounice.cz/knihovna/	5	5	5	5	3	novinky	1	1	0
Dolní Vilémovice	MK	www.dolnivilemovice.cz/index.php?id=43	1	2	0	4	5	1 000	3	1	0
Doubrava	MK	www.doubrava.knihovna.info	3	3	4	0	0		0	1	0
Doudleby n. O.	MK	www.doudleby.cz/	2	5	1	0	3	novinky	0	1	0
Dražice u Tábora	MK	www.knihovnadrazice.wz.cz/	2	3	1	0	0		0	1	0
Golčův Jenikov	MěK	gj.knihovny.net/katalog/baze.htm	pouze online katalog				5	22 000	3	2	0
Hlinsko	MěK	knihovna.hlinsko.cz/	5	5	5	4	5	72 000	4	1	5
Hlučín	MěK	www.kc-hlucin.cz/?objekt=knihovna	2	3	3	0	5	26 000	3	1	0
Hlušice	MK	www.knihovnahlusice.wz.cz/	3	4	3	3	1		0	1	3
Holasovice	MK	www.knihovnaholasovice.info/	3	3	4	4	0		0	1	0
Holešov	MěK	www.knihy.mks.holesov.cz/	pouze online katalog				5	90 000	3	2	0
Holýšov	MěK	www.mestoholysov.cz/modules.php?name=News&file=categories&op=newindex&catid=3	2	5	0	0	1		0	1	0
Horní Heřmanice	MK	www.hornihermanice.cz/index.php?sekce=15	2	3	1	0	1		0	1	0
Horní Slavkov	MěK	www.muhsavkov.cz/mks/	2	3	4	0	1		0	1	0
Horní Suchá	MK	www.hornisucha.cz/whs02.aspx?ir=177	3	3	4	0	0		0	1	0
Hostivice	MěK	www.hostivice-mesto.cz/organizace.php?s=orgm	1	1	3	0	1		0	1	0
Hradec n. Moraví	MěK	www.knihovna.unas.cz	4	4	4	5	3	novinky	0	1	5
Hrádek n. Nisou	MěK	hradek04.mikroregion.info/pages/home/index.aspx?rub=68&men=1	4	4	4	2	1		0	1	0
Hrádek u Sušice	MK	www.hradekususice.cz/knihovna/knihovna.htm	4	3	4	0	3	novinky	2	1	0
Hronov	MěK	www.knihovnahronov.cz/	5	5	5	5	5	35 000	3	1	0
Hroznová Lhota	MK	www.hroznovalhota.cz/default.asp?cont=81	3	4	4	0	1		0	1	0
Hrušky	MK	www.hrusky.cz/index.php?id=35	3	5	4	0	3	novinky	0	1	0
Hrušovany u Brna	MK	www.hrusovanyubrna.cz/obec/o_knihovna.htm	3	3	3	5	3	novinky	0	1	0
Hříchovice	MK	www.hrichovice.cz/knihovna.htm	1	3	0	0	3	novinky	0	1	0
Hulín	MěK	www.knihovnahulin.cz/	3	3	4	0	5?		1	1	5
Chanovice	MK	www.chanovice.cz/	2	3	2	0	1		0	1	0
Choceň	MěK	knihovna.chocen.net/index.php	4	5	4	4	5	55 000	3	1	0
Chocerady	MK	www.chocerady.cz/clanek.asp?id=114	2	2	4	1	3	seznamy	0	1	0

Obec	typ	http://	celková úroveň	aktualnost	adresní údaje	historie	údaje o fondu	počet záznamů	online služby	jazykové verze	odkazy
Chodov	MěK	www.knihovnachodov.cz/	5	5	4	0	5	56 000	3	1	5
Chvaletice	MěK	www.chvaletice.cz/kultura/knihovna.htm	3	3	4	3	1		0	1	0
Ivančice	MěK	knihovna.ivančice.cz/	4	3	5	4	0		1	1	0
Ivanovice na Hané	MěK	www.ivanovicenahane.cz/showpage.php?name=kultura	3	3	4	4	3	novinky	0	1	0
Jablonec n. Jizerou	MěK	www.jablonec-krkonose.com/firmy/knihovna/index.html	2	3	4	0	1		0	1	3
Jáchymov	MěK	www.knihovnajachymov.cz	3	3	4	0	5	26 000	3	1	0
Jaroměř	MěK	www.jaromer-josefov.cz/clanky.php?iSekce=4&iSub=170&iClanek=429	3	3	4	5	1		0	1	0
Jarošov n. Nežárkou	MK	www.jarosov.cz/knihovna.php	3	5	3	4	1		0	1	0
Jenikovice	MK	jenikovice.trebechovicko.cz/vismo/o_utvar.asp?d=11&u=5836&id_org=5836&id_u=1393&p1=&p2=0&p3=	2	4	4	0	3	novinky	0	1	0
Jesenice	MK	www.oujesenice.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=111	3	4	3	0	3	novinky	0	1	0
Jeseník n. Odrou	MK	www.jeseniknadodrou.cz/kulturnizarizeni.asp#kultura_knihovna	3	3	4	0	1		0	1	3
Jilové u Prahy	MěK	www.jilove.cz/icwww/knihovna/	4	4	3	4	3	novinky	0	1	0
Jinačovice	MK	www.jinacovice.cz/knihovna/index.htm	5	5	4	4	3	novinky	0	1	5
Jindřichovice pod Smrkem	MK	knihovnajindrichovice.wz.cz/	4	5	4	0	1		0	1	2
Jirkov	MěK	www.knihovna-jirkov.cz	5	5	5	4	5	52 000	3	1	5
Jistebnice	MK	www.knihovnajistebnice.webz.cz/	4	4	4	4	3	seznamy	0	1	4
Karlovy Vary	MěK	www.kvkknihovna.cz/	2	3	4	0	5	129 000	3	1	0
Kopidlno	MěK	www.kopidlno.cz/vismo/zobraz_dok.asp?u=6929&id_org=6929&id_ktg=3403&p1=3503	2	3	1	0	0		0	1	0
Křenovice	MK	www.obec-krenovice.cz/ou_knihovna.htm	2	3	1	4	1		0	1	0
Lázně Kynžvart	MěK	www.laznekyznvart.cz/kul_kni.php	2	3	4	0	1		0	1	0
Ledeč n. Sázavou	MěK	www.ledecns.cz/knihovna.php	3	3	4	0	5	61 000	3	1	0
Lejšovka	MK	www.lejsovka.cz/knihovna/knihovna.htm	2	3	1	4	1		0	1	0
Letovice	MěK	www.mks-letovice.cz/index.php?zobraz=clanek&id=7	4	5	3	4	5		1	1	0
Lhotka (část Hradčovic)	MK	www.obechotka.estranky.cz/stranka/knihovna	1	3	1	1	1		0	1	0
Libochovany	MK	www.libochovany.cz/Obcan/knihovna.htm	2	3	4	0	5	4 000	3	1	0
Liteň	MK	www.obeciten.cz/	3	3	3	4	2		0	1	0
Loštice	MěK	www.mu-lostice.cz/vismo/o_utvar.asp?u=8688&id_org=8688&id_u=2906&p1=5476	2	4	4	0	0		0	1	0
Lovčice	MK	www.knihovnalovcice.wz.cz/	2	5	3	0	0		0	1	0
Lovosice	MěK	knihovna.lovosice.com/	5	5	4	4	5	39 000	3	1	4
Malechov	MK	www.knihovnamalechov.wz.cz/	5	5	4	5	3	seznamy	0	1	5
Milín	MK	www.milin.cz/knihovna/	3	5	4	4	1		0	1	0
Milovice	MěK	www.mesto-milovice.cz/	2	5	3	0	3	seznamy	0	1	0
Mírošov	MěK	www.mirosov.cz/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=5&Itemid=25	2	5	2	2	1		0	1	0
Mnichovice	MěK	www.mnichovice.info/Kultura/Knihovna/Knihovna.html	2	2	3	0	0		0	1	0
Mníšek pod Brdy	MěK	knihovna.mnisek.cz/	4	4	4	4	3	novinky	0	1	3
Mokrá – Horákov	MK	mkmokra.unas.cz	5	5	4	4	5	6 000	4	1	0
Mokré	MK	www.obecmokre.cz/knihovna	5	5	4	4	4	celý seznam	2	1	5
Mšeno	MěK	www.mestomseno.cz/index.php?cmd=page&id=155	3	3	4	1	3	novinky	0	1	0
Mydlovary	MK	www.mydlovary.cz/index.php?id=1416&lid=CZ&oid=145656	2	3	1	4	1		0	1	0
Náměšť nad Oslavou	MěK	www.namestnosl.cz/view.php?cislocianku=2005092613	2	2	4	0	0		0	1	0
Nepomuk	MěK	www.knihovna-nepomuk.cz/	3	3	4	0	5	34 000	3	1	3

Obec	typ	http://	celková úroveň	aktualnost	adresní údaje	historie	údaje o fondu	počet záznamů	online služby	jazykové verze	odkazy
Nové Sedlo	MěK	www.knihovnanovesedlo.cz/	5	5	4	5	5	30 000	3	1	4
Nový Bor	MěK	www.novy-bor.cz/index.php?menu=416	2	5	4	0	3	novinky	0	1	0
Obédovice	MK	www.knihovna.obedovice.cz	5	4	4	0	3	seznamy	0	1	4
Odolena Voda	MěK	www.odolनावoda.cz/search.php?rsvelikost=sab&rstext=all-phpRS-all&rstema=18&stromhlmenu=15:18	2	3	4	0	1		0	1	0
Opočno	MěK	www.opocno.cz/index.php?_idmenu=38	3	5	5	1	3	novinky	0	1	0
Ostašov	MK	www.ostasov.cz/sluzby/knihovna.php	1	3	4	0	1		0	1	0
Ostrožská Nová Ves	MK	www.onves.cz/_cz/stranka.php?pid=31	2	3	4	0	5	17 000	3	1	0
Osvětimany	MK	www.osvetimany.cz/index.php?u=030100	2	3	1	0	5	4 000	3	1	0
Pečky	MěK	pecky.knihovny.net/	pouze online katalog				5	28 000	3	2	0
Petrovice u Sedlčan	MK	www.petrovice-obec.cz/htm/knihovna.htm	1	3	0	0	0		0	1	0
Petrvald	MěK	www.petrvald.knihovna.info/index.htm	2	3	4	0	0		0	1	1
Plzeň-Doubravka	pob.	www.knihomol.wz.cz	5	5	4	0	5		3	1	5
Plzeň-Skvřany	pob.	www.skvřany.wz.cz/knihovna.html	4	3	5	4	3	seznamy	0	1	5
Počátky	MěK	www.pocatky.cz/new/pages/index.php?pg=knihovna	2	3	3	0	1		0	1	0
Počepice	MK	www.pocepice.unas.cz/knihovna/	1	3	2	0	1		0	1	0
Popovice	MK	www.knihovnapopovice.ic.cz	3	3	1	0	5	5 000	3	1	0
Praha-Kbely	MK	www.knihovna-kbely.webzdarma.cz/	4	3	5	4	3	seznamy	0	1	2
Praha-Kolovraty	MK	www.kolovraty.cz/knihovna/knihovna	4	5	4	4	3	novinky	0	1	4
Praha-Petrovice	MK	www.prahapetrovice.cz/index.php?page=knihovna	2	4	3	0	3	novinky	0	1	0
Praha-Radotín	MK	www.mcp Praha16.cz/(4cw2aqivmti1m2idzypfugfj)/default.aspx?ido=265&sh=1153421435	3	3	3	3	5	34 000	3	1	0
Praskačka	MK	www.knihovnapraskačka.wz.cz/	4	5	4	4	1		0	1	3
Předměřice n. Labem	MK	www.knihovnapredmericnl.wz.cz/	3	3	4	4	1		0	1	3
Pustá Polom	MK	www.pustapolom.cz/obec/knihovna.htm	1	3	4	0	1		0	1	0
Radslavice	MK	www.radslavice.cz/knihovna/	5	5	4	4	3	novinky	0	1	3
Raškovice	MK	www.webovestudio.cz/raskovice/index.php?page=knihovna&set=cz-67616	2	4	0	4	1		1	1	0
Rosice u Brna	MěK	www.knihovnarosice.wz.cz/	4	5	4	0	1		0	1	5
Roztoky	MěK	knihovna.roztoky.cz/	3	3	4	0	5	23 000	3	1	0
Rožmítal p. Třemšínem	MěK	knihovna.tremainsko.cz/	5	5	4	4	5	38 000	3	1	0
Rudná	MěK	www.rudnamesto.cz/vismo/zobraz_dok.asp?u=14331&id_org=14331&id_ktg=4708&p1=&p2=0&p3=	2	4	2	4	0		0	1	0
Rudoltice	MK	www.rudoltice.cz/sluzby/obecni-knihovna/	2	3	4	4	1		0	1	0
Rychnov n. Kněžnou	MěK	www.rychnov-city.cz/?id=knihovna	2	3	4	0	1		0	1	0
Rychvald	MěK	www.rychvald.knihovna.info/	3	3	4	3	0		0	1	5
Řevnice	MěK	www.revnice.cz/stranka.php?id=95	2	5	1	0	3	novinky	0	1	0
Sadská	KIC	www.kic-sadska.cz/	3	3	5	0	0		0	1	1
Sedlnice	MK	www.sedlnice.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=96335&user=24&session=58348551&menu=&lng=	3	3	4	0	3	novinky	0	1	0
Sezemice	MěK	www.sezemice.cz/vismo/o_utvar.asp?u=14767&id_org=14767&id_u=1423&p1=1434	3	3	4	0	2		0	1	0
Skalice	MK	www.mesta.obce.cz/skalice/	3	3	4	0	2		0	1	0
Skalná	MěK	www.knihovna-skalna.unas.cz	3	3	5	4	0		0	1	1
Skuteč	MěK	www.knihovna-skutec.cz	5	5	5	4	5	37 000	3	1	5
Slapy u Tábora	MK	www.knihovnaslapy.wz.cz/	4	5	3	0	3	novinky	0	1	1
Slatiňany	MěK	knihovna.slatinany.cz/	4	5	4	4	1		0	1	5
Smidary	MK	www.knihovnasmidary.wz.cz/	3	3	4	4	3	seznamy	0	1	3

Obec	typ	http://	celková úroveň	aktualnost	adresní údaje	historie	údaje o fondu	počet záznamů	online služby	jazykové verze	odkazy
Sobotka	M&K	www.knihovnasobotka.wz.cz/	3	5	4	3	0		0	1	2
Stará Paka	MK	www.starapaka.cz/knihovna.php	2	5	2	0	1		0	1	0
Staré Město	M&K	www.staremesto.uh.cz/	3	3	4	0	5	25 000	3	1	1
Stěžery	MK	www.knihovnastezery.wz.cz/	4	3	5	4	3	seznamy	0	1	1
Stod	M&K	www.stod.eu/index.php?st=knihovna	2	3	4	0	3	novinky	0	1	0
Stříbro	M&K	www.knihovna-strebro.cz/	4	5	4	3	5	39 000	3	1	5
Studená	MK	www.studena.cz/page.php?fp=obec/sluzby/knihovna-vlasty-javoricke	3	4	4	0	5	10 000	3	1	0
Suchá Loz	MK	www.suchaloz.cz/main.php?site=page&IDsite=9	4	5	2	0	1		0	1	0
Suchdol n. Lužnicí	MK	design.yconix.com/web/www.suchdol.cz/index.php?l=cz&p=76&r=142	2	1	4	0	5?		3	1	0
Sušice	M&K	www.mksusice.cz/	4	3	4	4	5	58 000	3	1	5
Svoboda nad Úpou	M&K	www.musvoboda.cz/html/knihovna.html	3	2	4	0	3	novinky	0	1	0
Šakvice	MK	www.sakvice.cz/info/knihovna.htm	3	3	4	3	3	seznamy	0	1	0
Šilheřovice	MK	www.silherovice.cz/knihovna.htm	2	3	4	0	3	seznamy	0	1	0
Šluknov	M&K	www.mesto-sluknov.cz/index.php?id=421	2	3	2	0	3	novinky	0	1	0
Štěpánkovice	MK	www.stepankovice.cz/knihovna/knihovna.htm	1	5	0	0	0		0	1	0
Těškovice	MK	www.teskovice.cz/knihovna.php	2	3	4	4	1		0	1	0
Tišice	MK	www.knihovnatishice.estranky.cz/	2	5	2	0	3	novinky	0	1	0
Trmice	M&K	omo.svkul.cz/trmice/	4	3	4	3	5	10 000	1	1	0
Třemošnice	M&K	knihovna.tremosnice.cz	5	5	4	0	5	12 000	3	1	0
Turnov	M&K	www.knihovna.turnov.cz	4	5	5	1	5	65 000	3	1	0
Uhřetice	MK	mstane.webpark.cz/KNIHOVNA.html	2	0	4	0	1		0	1	0
Újezd u Brna	M&K	www.ujezdubrna.cz/institute-cirkve-sluzby-anbspfimy/knihovna	1	3	3	0	5	15 000	3	1	0
Velké Přílepy	MK	www.velke-prilepy.cz/knihovna.html	2	1	4	4	1		0	1	0
Veřtín	MK	www.obecvetrni.cz/mis/index.php?option=com_content&task=view&id=32&Itemid=57	3	3	4	0	1		0	1	0
Vimperk	M&K	www.mestovimperk.cz/?artid=115&lang=cz&mode=normal	2	2	4	0	0		0	1	0
Vizovice	M&K	www.vizovice.eu/skolstvi/knihovna/mestska-knihovna-josefa-cizmare.html	3	4	4	4	3	seznamy	0	1	0
Vlašim	M&K	www.knihovnavlasim.cz/	5	5	5	4	5	69 000	3	1	5
Vodňany	M&K	knihovna-vodnany.info/	3	3	5	4	3	seznamy	0	1	5
Vranov n. Dyjí	MK	www.vranov-region.cz/index.php?KM=39&PHPSESSID=d24176fa94af96f75e97e29a845616f2	2	3	4	4	1		0	1	0
Vratislavice n. Nisou	MK	www.knihovnavratislavice.wz.cz/	3	5	4	0	0		0	1	2
Vrdu	M&K	www.vrdu.cz/	3	2	2	4	0		0	1	0
Vřesina	MK	www.knihovna-vresina.ic.cz/	4	5	1	0	3	seznamy	1	1	0
Vysoké Veselí	MK	www.knihovnavysokeveseli.wz.cz/	3	5	5	0	1		0	1	2
Vysoký Chlumec	MK	www.vysoky-chlumec.cz/vismo/dokumenty2.asp?u=18841&id_org=18841&id=16984&p1=4919	2	3	4	0	1		0	1	0
Zásmuky	M&K	www.zasmuky.cz/index.php	3	3	4	0	3	novinky	0	1	0
Zdechovice	MK	www.zdechovice.cz/cs/obcan/obecni-knihovna/	1	3	0	0	1		0	1	0
Zdice	M&K	www.mesto-zdice.cz/?clanek=29	1	0	4	0	1		0	1	0
Začlér	M&K	www.svermafilm.net/knihovna/	4	5	4	4	3	novinky	0	1	2
Žebrák	M&K	www.mestozebrak.cz/kultura.htm#knihovna	1	1	1	4	1		0	1	0
Žermanice	MK	www.obeczermanice.cz/obsah.php?dot=31	2	3	4	3	1		0	1	0
Židlochovice	M&K	www.zidlochovice.cz/www/redaction.php?id=344&sub=0&aln=cz	3	3	3	4	3	seznamy	0	1	0
Žízeves	MK	www.zizeves.unas.cz	5	3	5	0	3	novinky	0	1	4

Archivy, knihovny, muzea **posedmé**

Prezentace a referáty

Sedmý ročník konference *Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě* se konal v Národním archivu v Praze ve dnech 5. a 6. prosince 2006. Zaplněný sál oslovil odborný garant konference a moderátor obou dnů *Vít Richter* a po něm přivítala účastníky ředitelka hostitelské instituce *Eva Drašarová*.

„Úkolem knihoven v digitálním věku je přizpůsobit se uživatelům vyžadujícím informace okamžitě, kdekoli, kdykoli a nejlépe přes mobilní zařízení,“ řekl v úvodní přednášce *Miroslav Bartošek* z ÚVT Masarykovy univerzity v Brně. Přitom připomněl, že digitalizace, která je cestou k splnění tohoto úkolu, má v knihovnách již patnáctiletou historii. Budování digitálních sbírek probíhá třemi způsoby: digitalizací tradičních dokumentů, archivací digitálních dokumentů (born digital) a automatizovaným sběrem informací z internetu (harvesting – sklizení). Bartošek zdůraznil význam metadat, standardů pro jejich tvorbu a identifikátorů, jež by měly splňovat požadavky globální jednoznačnosti, persistence, nezávislosti na umístění v síti a směrovatelnosti. Se všemi pojmy z jeho přednášky je možné se seznámit na webové adrese <http://skip.nkp.cz/akcArch06.htm>, kde je prezentace spolu s ostatními vystavena.

Na Bartoškův terminologický přehled navázala *Bohdana Stoklasová* otázkou, zda termín repozitář má být překládán jako úložiště. Její prezentace nesla totiž název *Evropská digitální úložiště a perspektivy Národní digitální knihovny jako spolehlivého digitálního úložiště*, byť v tištěném programu mělo příslušné slovo ještě podobu *repozitář*. B. Stoklasová se zabývala tím, jak by mělo důvěryhodné digitální úložiště fungovat a jaké jsou na ně kladeny požadavky. Pak předala slovo studentce ÚISK *Anně Nerglové*, která posluchače seznámila s výsledky dotazníkového průzkumu, s nímž se Národní

knihovna ČR obrátila na 54 evropských národních knihoven. Podrobnější informace o průzkumu zaměřeném na problematiku dlouhodobého uchovávání digitálních dokumentů lze najít na webu Národní digitální knihovny <http://www.ndk.cz>. B. Stoklasová pak ještě předložila harmonogram budování Národní digitální knihovny ČR, jež by mělo být v roce 2010 završeno externím auditem a získáním mezinárodní certifikace. O novinkách z tvorby WebArchivu referovali *Jan Hutař* z Národní knihovny a *Petr Žabička* z Moravské zemské knihovny. V roce 2006 proběhla již pátá sklizeň domény .cz – byla ukončena z důvodu zaplnění dostupné diskové kapacity. Pro stahování dat je používán software Heritrix s nástroji pro deduplikaci (DeDuplicator) a pro správu sklizení (Web Curator Tool), pro indexaci a vyhledávání systémy NutchWAX, WERA či WAYBACK. Zájemci o spolupráci s týmem WebArchivu mohou zasílat návrhy webů, které považují za důležité pro uchování kulturního dědictví, nebo připravovat vlastní, tematicky zaměřené sklizeně webu a konzultovat jejich realizaci.

Projekt *České digitální matematické knihovny*, jehož cílem je zpřístupnění digitalizované matematické literatury, představil *Martin Lhoták* z Knihovny Akademie věd ČR. Projekt je řešen ve spolupráci s Matematickým ústavem AV ČR, Ústavem výpočetní techniky MU v Brně, Fakultou informatiky MU v Brně a Matematicko-fyzikální fakultou UK a postupy digitalizace byly vyzkoušeny na Československém matematickém časopise, jehož ročníky 1951 až 1991 představují téměř 30 tisíc stran tištěného písma, vzorců, kreseb, grafů, tabulek a fotografií. Další zajímavé digitalizační pracoviště prezentovala *Alena Čejchanová* z České geologické služby. Hovořila o digitalizaci mapového fondu z archivu ČGS, který obsahuje mapy české i zahraniční, tištěné i rukopisné, geologické, půdní a další, členěné do více než 100 tematických skupin. Přístup k digitálnímu ma-

pověmu archivu je možný ve studovně ČGS (Praha, Klárov 3), na internetu přes Informační portál ČGS (<http://www.geology.cz/>) nebo prostřednictvím DVD-ROM. Příspěvek *Petra Přidala* o možnostech digitalizace, uchování a zpřístupnění starých map s využitím volně dostupného softwaru vyvolal diskusi, v níž přednášející, student Fakulty informatiky MU Brno, známý již z minulého ročníku konference, poměrně úspěšně čelil některým připomínkám z řad matematiků, kartografů či odborníků na digitalizaci. Zájemce o historickou kartografii lze odkázat na jeho stránky <http://www.klokaz.cz/> nebo <http://www.staremapy.cz/>.

Téma digitalizace archivních pomůcek, pro knihovníky přece jen trochu odlehle, přiblížil *Michal Wanner* z Archivní správy MV. Standardizace v této oblasti by měla vytvořit podmínky pro vznik Národního archivního inventáře, tedy centrální databáze inventárních záznamů s globálními rejstříky. *Stanislav Psohlavec* z AiP Beroun vystoupil tradičně s informací o dnes již největší evropské digitální knihovně Manuscriptorium. Tentokrát se podělil o to, jaké radosti i starosti přináší projekt Manuscriptorium do škol. Vedoucí Centra pro prezentaci kulturního dědictví Národního muzea *Pavel Douša* předvedl informační portál eMuzeum (<http://www.emuzeum.cz/>) zprovozněný v květnu 2006 a *Petr Volfík* z Národního památkového ústavu přinesl v závěru prvního jednání dne zprávu z další, dosud na této konferenci spíše opomíjené paměťové instituce. Konstatoval, že v oblasti ochrany kulturních památek jsou k dispozici zatím převážně dílčí aplikace, cílem však je vybudování integrovaného informačního systému, jehož realizace je ve fázi vytváření základní infrastruktury systému.

„Přicházím z CITeM,“ uvedl s citem první přednášku druhého dne *Zdeněk Lenhart* z Metodického centra pro informační technologie v muzejnictví v Brně. Výkladem o modelu pro muzejní dokumentaci CIDOC CRM navázal na své vystoupení z loňského roku. Podobně jako loni, ale v širších souvislostech, předvedl použití tohoto modelu na příkladu dokumentace sochy svatého Václava v Praze. Minulý ročník

konference byl také základem letošní přednášky *Nadeždy Andrejčikové* ze společnosti Cosmotron. Zde se totiž loni zrodila myšlenka na využití knihovního systému Advanced Rapid Library firmy Cosmotron k webové prezentaci informací o památkách, které již dvacet let soustřeďuje *Josef M. Šafránek*. Andrejčikové a Šafránkovo vystoupení ukázalo první výsledky společného projektu.

Elektronická archivace není zálohování ani digitalizace, nýbrž svébytná činnost spočívající v dlouhodobém uchovávání digitálních archiválií a zajištění jejich věrohodnosti. Zdůraznil to *Miroslav Kunt* z Národního archivu, který spolu s *Janem Heislerem* ze společnosti Relsie referoval o přípravě Národního digitálního archivu. Ve svém vystoupení poukázal na některé rozdíly mezi archivem a knihovnou (archiv: bezpečnost, právní relevance, přejímání dokumentů od původce; knihovna: zpřístupnění, autorskoprávní problematika, automatická akvizice) a předvedl schéma digitálního archivu. J. Heisler pak představil některé aktivity skupiny CNZ – „Co po nás zbude“. K modelu CIDOC CRM se vrátil ještě *Michal Unzeitig* z ostravské firmy ARTIO. CIDOC CRM je využíván spolu se standardem pro vytváření metadat MPEG7 v projektu Museo24, jehož ideou je „muzeum bez zdí“, tedy virtuální muzeum seznamující zájemce v tomto konkrétním případě s kulturním dědictvím regionu Jämsä ve středním Finsku. Aktuální situaci digitalizace v archivech přiblížil příspěvek *Otto Chmelíka* ze Státního okresního archivu Děčín a *Ondřeje Smíška* z ČVUT Děčín, kteří představili některé projekty digitalizace ve Státním oblastním archivu v Litoměřicích, zahrnujícím 14 archivních pracovišť Libereckého a Ústeckého kraje.

Závěr této části konference patřil *Vítu Richterovi*, jenž v přehledu uvedl a komentoval ustanovení autorského zákona týkající se služeb archivů, knihoven a muzeí, a *Aleši Brožkovi* ze Severočeské vědecké knihovny, který letos již potřetí vystoupil s ukázkami konkrétních projektů vzniklých součinností různých paměťových institucí a dostupných na internetu.

JIŘÍ MIKA
mika@svkkl.cz

Přednáška o EU a panelová diskuse

Adolf Knoll v první části svého příspěvku s názvem *Politika EU k budování digitálních knihoven a stav připravenosti národních knihoven na jejich vytváření* představil iniciativu EU Digital Library Initiative (http://europa.eu.int/information_society/activities/digital_libraries/). Cílem této iniciativy založené na strategii i2010 je masová digitalizace a zpřístupnění evropského kulturního a vědeckého dědictví. EU by měla hrát zejména koordinační a organizační roli a měla by vybudovat evropskou digitální knihovnu (inspirovanou a navázanou na TEL), členské země by se pak měly postarat o samotnou produkci dat. EU si od této iniciativy slibuje dostižení úrovně asijských zemí a projektů jako je Google Books či Open Content Alliance, které mají v oblasti digitalizace značný náskok.

Druhá část příspěvku představila výsledky analýzy aktivit evropských národních knihoven v oblasti digitalizace (dostupné na TEL-ME-MOR). Některé závěry: všeobecně se věnuje větší pozornost oblasti metadat než samotným digitálním obrazům; ne ve všech vyspělých a bohatých evropských státech je digitalizace na takové úrovni, jak se očekávalo, oproti některým nově přistoupivším zemím (např. ČR), kde jsou projekty digitalizace na vysoké úrovni; ne všechny evropské NK mají dostatečně rychlé připojení k internetu. Zmíněny byly největší digitalizační projekty (včetně neevropských):

1. Korean National Library (korejská NK již zdigitalizovala více než všechny evropské NK dohromady!)
2. Hispanic Periodicals (Španělsko)
3. Gallica (Francie)
4. American Memory (USA)

Panelové diskuse na téma *Proč spolu české archivy, knihovny a muzea v digitálním prostředí (téměř) nespolupracují?* se zúčastnili: *M. Kunt* – NA, *B. Stoklasová* – NK ČR, *Z. Lenhart* – MZM-CITEM, *A. Knoll* – NK ČR, *B. Skučková* – MK ČR. Na tuto otázku nepadla jednoznačná odpověď, ale všichni diskutující se shodli na tom, že zmíněné tři typy paměťových institucí se v mnohém významně liší, a to je příčinou zřídka spolupráce. Jako nejdůležitější (problémové) charakteristiky byly zmíněny:

- Archivy: výběrová akvizice dokumentů; prioritou je zpřístupnění archivních pomůcek dříve, než archiválií (stále preferováno mikrofilmování); úplně jiné standardy a metadata, než v knihovnách a muzeích; nemyslí se „databázově“, ale textově.
- Muzea: konzervativní přístup; nízká úroveň znalosti a využívání ICT („my už Word máme“!!); málo elektronicky zpracovaných (= katalogizovaných) sbírek (pouze cca 5 % !).
- Knihovny: je třeba začít se skutečně masovou digitalizací a řešit problematiku zpřístupnění (autorské právo).

Závěry: je třeba se shodnout na minimální množině společných metadat a používat standardy.

B. Skučková informovala o tom, že MK ČR po uplynutí jeden a půl roku bude muset vyhodnotit stav plnění Digital Library Initiative v ČR a podat zprávu EU. Pokud budou z rozpočtu peníze na dotace, budou údajně primárně určeny na digitalizační aktivity.

JAN KAŇKA
kanka@kfbz.cz

Do čísla přispěli >

■ **Ing. Aleš Brožek** – Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem ■ **PhDr. Jaroslav Císař** – Vydavatelství Grand Princ v Praze ■ **PhDr. Zdeňka Friedlová** – Krajská knihovna Zdeňka Bartoše ve Zlíně ■ **Mgr. Marcela Güttnarová** – Městská knihovna v Litvínově ■ **Ing. Radka Johnová** – Vyšší odborná škola informačních služeb v Praze ■ **Ing. Jan Kaňka** – Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně ■ **Ing. Ladislav Kofnovec, CSc.** – Praha ■ **Ing. Jiří Mika** – Středočeská vědecká knihovna v Kladně ■ **Ing. Lea Prchalová** – Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě ■ **BBus. Martina Rottová** – ExxonMobil Business Support Center Czechia, s.r.o. ■ **Sylvia Šimsová** – Londýn, Velká Británie

Cenu za přínos k rozvoji české kultury převzal Adolf Knoll z NK ČR

Historicky prvním držitelem **Ceny Ministerstva kultury za přínos k rozvoji české kultury** se stal v pátek 5. ledna 2007 **Mgr. Adolf Knoll**, statutární zástupce generálního ředitele Národní knihovny ČR, ředitel pro vědu, výzkum a zahraniční vztahy. Cenu mu předal ministr kultury Martin Štěpánek „za přínos v zapojení České republiky do mezinárodních programů v oblasti kultury, konkrétně v oblasti digitalizace písemného kulturního dědictví“.

Většina z ocenění vyhlášených v současné době Ministerstvem kultury ČR se vztahuje ke konkrétním oblastem – od literatury přes divadlo, hudbu, výtvarné umění až po knihovny či muzea. Cena, kterou nyní získal Adolf Knoll, se však od těch ostatních odlišuje svým charakterem. Díky ní je možné upozornit i na mimořádné počiny, jež se nevejdou do žádné z přesně vymezených oborových škatulek. Je totiž určena těm, kdo se mimořádným způsobem zasloužili o rozvoj kultury v obcích, krajích i v celé České republice při provozování kulturních služeb pro veřejnost nebo za přínos v zapojení České republiky do mezinárodních programů v oblasti kultury. Součástí Ceny Ministerstva kultury za přínos k rozvoji české kultury, která se letos udělovala vůbec poprvé, je rovněž finanční ocenění ve výši 100 000 Kč.

„Tuto cenu chápu i jako ocenění práce svých kolegů a práce knihoven v rámci české kultury,“ zdůraznil Adolf Knoll, který vždy usiloval o to, aby Národní knihovna České republiky byla rovnocenným partnerem

Foto EVA HODKOVÁ

dalším institucím v mezinárodním měřítku. V devadesátých letech stál u počátků digitalizace knihovních fondů a v této oblasti záhy získal renomé světově uznávaného odborníka. „V začátcích šlo o to, abychom včas naskočili do rozjíždějícího se vlaku nových technologií a v další fázi jsme už usilovali, abychom se podíleli na rozhodování, kam ten vlak jede,“ zdůrazňuje Adolf Knoll, který s problematikou digitalizace seznamuje mj. i kolegy v zahraničí; kromě Pobaltí přednášel například v Mongolsku, Kazachstánu, Moldávii, na Ukrajině, v Srbsku a Černé Hoře. Navíc za ním přijíždějí i stážisté z mnoha dalších zemí na zkušenou do Prahy. Adolf Knoll se svou prací týkající se digitalizace rovněž podílel rozhodujícím způsobem na tom, že se v roce 2005 stala Národní knihovna ČR první nositelkou prestižní Ceny UNESCO – Jikji (Paměť světa).

ADOLF KNOLL (*1954, Náchod) začal po maturitě na gymnáziu studovat na ČVUT – fakultu jadernou a fyzikálně inženýrskou. Záhy ji však opustil a pracoval jako vychovatel na základní škole v Náchodě-Babí. V roce 1974 byl přijat na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, obor francouzština – rumunština; v rámci mezinárodních dohod ale nakonec vystudoval rumunskou a francouzskou filologii na univerzitách v Kluži a Bukurešti. Od roku 1979 pracuje v Národní knihovně ČR, kde při zaměstnání absolvoval postgraduální studium knihovnictví a vědeckých informací. Začínal v oddělení doplňování zahraniční literatury, krátce působil jako vědecký tajemník a od prosince 1989 do dubna 1990, kdy se čekalo na jmenování nového ředitele, byl pověřen řízením knihovny. Poté se ve funkci náměstka ředitele postupně zabýval ochranou fondů, knihovnickými procesy a vědeckotechnickým rozvojem a v roce 2004 byl jmenován ředitelem NK pro výzkum, vývoj a mezinárodní vztahy. Od roku 1992 se Adolf Knoll zabývá digitalizací knihovních sbírek a v této oblasti má za sebou – především v zahraničí – bohatou publikační, přednáškovou

a školící činnost. V roce 1996 se stal členem subkomise pro technologii programu UNESCO Paměť světa a od roku 1997 je řešitelem a spoluřešitelem řady národních a evropských projektů výzkumu a vývoje. Podílel se na mnoha funkčních řešeních v oblasti digitálního zpřístupnění sbírek a mj. je i autorem několika komplexních formátů pro popis a strukturování digitalizovaných dokumentů v systému Kramerius. Na začátku roku 2006 byl jmenován Evropskou komisí do vysoké skupiny expertů v oblasti digitálních knihoven (High Level Expert Group on Digital Libraries), které předsedá paní Viviane Reding, komisařka Evropské komise pro Informační společnost a média. Skupina se skládá z dvaceti členů, považovaných za experty v oblasti digitálních knihoven a v souvisejících oblastech. Sešli se v ní specialisté z paměťových institucí (knihovny, archivy, muzea), vydavatelské oblasti, ze sféry zprostředkovatelů digitálního obsahu, průmyslu informačních technologií, vědeckých a výzkumných organizací a akademického světa.

Vybráno z tiskové zprávy NK ČR

MARKETING V KNIHOVNÁCH

> RADKA JOHNOVÁ
(rsj@seznam.cz), <http://info.sks.cz/users/jo>

...a spokojenost zákazníka

Dnešní zákazník je zvyklý vybírat si mezi mnoha různými produkty, které uspokojují jeho potřeby a přání. V případě knihoven sice nemluvíme o přímé konkurenci, neboť ta je v tomto oboru nahrazena strategií kooperace (alespoň v oblasti nabízení služeb), ale měli bychom mít na paměti konkurenci nepřímou, tedy každou organizaci nebo firmu, která s námi může soupeřit o zákazníkův volný čas a jeho využití.

Každý zákazník, tedy i uživatel knihovny bude posuzovat **tři základní kategorie: hodnotu**, kterou mu naše služby přinášejí, **náklady**, které musí vynaložit na získání této hodnoty a výsledkem bude určitá **míra uspokojení**. Podle P. Kotlera „hodnota je dána tím, jak zákazník oceňuje schopnost produktu uspokojit jeho potřeby“. Pod pojmem produkt v marketingu rozumíme nejen hmotný výrobek, ale i služby. Uživatel v knihovně očekává příjemné prostředí, vlnitý, ochotný a kvalifikovaný personál, jednoduchý vyhledávací systém, ve kterém se bude rychle a dobře orientovat. Ale to vše samozřejmě nestačí, pokud kniha, kterou hledá, není k dispozici (knihovna ji nemá, nebo je na ni příliš mnoho záznamů). Zákazník tedy zvažuje náklady na získání knihy: může si ji ihned koupit, ale je drahá, dá si záznam, ale možná na něho přijde řada, až už knihu nebude potřebovat, nebo zkusí vyhledat jinou knihovnu. I kdyby tam byla situace lepší, přesto uživateli opět vznikly náklady: musel vynaložit svůj volný čas, který mohl věnovat jiné aktivitě – třeba zábavě nebo brigádě – musí tedy započítat tzv. náklady (ušlé) příležitosti. Rozdíl mezi užitnou hodnotou voleb a náklady na jejich získání tvoří míru uspokojení.

Ziskem nebo užitekem zákazníka je **spotřebitelská přidaná hodnota**, která je rozdílem mezi celkovou spotřebitelskou hodnotou, tak jak ji uživatel vnímá, a celkovou spotřebitelskou cenou. **Celková spotřebitelská hodnota** zahrnuje **hodnotu produktu** (např. půjčené kni-

hy), **hodnotu služeb**, které knihovna poskytuje (dobrá orientace, uživatelsky přátelský počítačový vyhledávací systém), **hodnotu personálu** a **hodnotu image** organizace. **Celkovou spotřebitelskou cenu** také nemůžeme redukovat jen na **peněžní cenu** (poplatky), uživatel zvažuje i **cenu času** (stráveného dopravou, čekáním a vyhledáváním), **cenu energie** (vydané např. na cestu do knihovny) a může se přidat i **cena psychiky** (bude kniha, kterou nutně potřebuji mít k dispozici?).

Marketingové výzkumy ve světě prokázaly, že spokojený zákazník řekne o své spokojenosti v průměru třem dalším lidem, ale nespokojený si bude stěžovat jedenácti. Při české povaze se dá předpokládat, že tento rozdíl bude ještě vyšší. Chce-li si knihovna získat a udržet dobrou pověst, musí dodržovat určitá pravidla: nejen reagovat na poptávku, ale nabízet nové a vylepšené služby, hovořit se zákazníkem, aby získala zpětnou vazbu a cenné nápady, sledovat „konkurenci“ a poskytovat stejnou nebo vyšší míru uspokojení potřeb. Často se zapomíná na **vyhodnocování** počtu a typu **stížností**. Další průzkumy ukázaly, že 95 % nespokojených zákazníků si nestěžuje, ale přestane produkt kupovat nebo službu organizace využívat. A získat nového zákazníka je pětikrát dražší a obtížnější, než udržet si stávajícího. Rychlá a uspokojivá reakce na stížnost může nespokojenost uživatele odstranit. Až dvě třetiny z těch, kteří si stěžovali, a jejich stížnost byla vyřešena rychle a k jejich spokojenosti, zůstávají věrnými zákazníky, a navíc se o svém zážitku, v pozitivním slova smyslu, zmíní dalším pěti lidem. Pracovníci knihoven by měli být motivováni k tomu, aby všechny stížnosti, včetně ústních, neformálně sdělených, evidovali a řešili, pokud je to v jejich kompetenci, nebo předávali dál tam, kde rozhodnutí musí učinit nadřízený.

Spokojenost zákazníka je pojem vysoce subjektivní. Bude záviset na individuálních poci-

Svět knihy Praha

ČESTNÝ HOST: Německy mluvící země
TÉMA: Literatura a multimédia
MÍSTO KONÁNÍ: Výstaviště Praha

REGISTRACE odborného návštěvníka

ZVÝHODNĚNÉ VSTUPNÉ (dne 3. 5. 2007)
uzávěrka přihlášek: 28. 2. 2007

Registrace odborného návštěvníka napomáhá k navázání vzájemných odborných a obchodních kontaktů mezi návštěvníky a vystavovateli veletrhu SVĚT KNIHY Praha 2007. Je určena pracovníkům s rozhodovací pravomocí a zvýhodňuje návštěvu veletrhu dne 3. 5. 2007.

ODBORNÝ NÁVŠTĚVNÍK získává registrací své návštěvy na veletrhu následující výhody:

- sleva na permanentní vstupenku
- 3 výměnné poukazy pro své spolupracovníky (platí pouze 3. 5. 2007)
- uvedení v databázi odborných kontaktů na webových stránkách veletrhu
- 1 výtisk Katalogu vystavovatelů zdarma
- 1 výtisk Katalogu doprovodných programů
- možnost rezervace a využití jednacího místa v Obchodním centru zdarma
- přístup k internetu v Obchodním centru zdarma – po celou dobu veletrhu
- káva zdarma

VÍCE INFORMACÍ A MOŽNOST REGISTRACE NA
[WWW.SVETKNIHY.CZ](http://www.svetknihy.cz)

tech potěšení nebo zklamání v závislosti na předchozích očekáváních. Paradoxně to znamená, že příliš velké **očekávání** může vést k velkému **zklamání**, ale rozhodně z toho nemůžeme odvodit, že organizace nemá žádná očekávání v zákaznických vyvolat, protože by se mohlo stát, že ji nikdo ani nenavštíví.

Jak tedy sledovat a vyhodnocovat spokojenost uživatele? Nejjednodušší a nejlevnější způsob nám pomůže zajistit stará dobrá známá kniha přání a stížností a její modernější varianty typu anketních lístků vřazovaných do určené schránky, internetová anketa nebo e-mailová adresa určená pro **náměty a připomínky čtenářů**. V případě webové komunikace můžeme připomínky a náměty rozdělit do dvou kategorií: od našich čtenářů a od neuzivatelů, potenciálních zákazníků, kteří svůj zájem o knihovnu projeví tím, že naše stránky navštívili. Chceme-li, aby se k nějakému problému vyslovili pouze naši stávající uživatelé, můžeme odpovědi podmínit přihlášením se do systému např. číslem čtenářského průkazu. Pak je ovšem vhodné upozornit a zároveň technicky zabezpečit, že odpovědi nebudou přirazovány ke konkrétním respondentům. Aktivní, ale dražší formou průzkumu je dotazování předem vybraných skupin respondentů v knihovně, telefonicky nebo e-mailem.

S rostoucím počtem výpůjček a spokojených uživatelů je naděje, že porostou nejen příspěvky z rozpočtu zřizovatele, ale je také větší šance na získání sponzora. Proto bychom měli „investovat“ do rozvoje zákazníků. Marketing hovoří v této souvislosti až o pěti úrovních a většinou je bohužel redukovat pouze na **základní marketing**, kdy knihovna prostě nabízí své služby. Zatím jen někde se setkáme se snahou používat alespoň **reaktivní marketing**, kdy vybízíme uživatele, aby reagovali na nějaký problém nebo situaci formami popsanými v předcházejícím odstavci. **Zodpovědný marketing** se ptá uživatele na jeho spokojenost s poskytnutými službami, tedy zda byla naplněna očekávání, a **preventivní marketing** jde ještě dále. U stávajících uživatelů zjišťuje, jaká by si přáli zdokonalení, jaké produkty nebo služby postrádají. Za nejvyšší formu lze považovat **partnerský marketing**, kdy nejdůležitější zákazníci (věrní, dlouholetí nebo význam-

ní uživatelé) spolupracují s vedením organizace, podílejí se na tvorbě nových nápadů, spolu s managementem hledají možnosti jejich řešení a realizace.

Specifickou formou marketingu je **příčinné vztahový marketing**. Jedná se o spojení firmy a neziskové organizace na základě vzájemné dohody, kdy například místní firma nabízí nějaký produkt s tím, že jeho koupí zároveň přispíváte dané knihovně určitou částkou. Tato forma přináší výhody oběma zúčastněným stranám, firma získá lepší image, může zvýšit věrnost stálých zákazníků i přitáhnout nové, zvýší obrát nebo upozorní na nový produkt. A knihovna získá finanční příspěvek do svého rozpočtu. Je samozřejmě nutné upozornit i na možná negativa tohoto přístupu. Kritici říkají,

že zneužívá citové postoje zákazníků a nutí jim produkty místo toho, aby zákazníci méně utráceli, a část peněz dávali na dobročinné účely. Z pohledu příjemce nás tento problém trápit nemusí. Na spokojenost uživatelů mít vliv nebude a u potenciálních zákazníků nás paradoxně firma může zviditelnit.

Už slyším vaše námitky: „Ale u nás v knihovně na to nejsou lidi, čas, peníze ani k tomu není žádná metodika.“ Tak to zkuste skoro zadarmo, vědeckými metodami, jistě dvojí kontrolou a jako dárek dostanete zpracovanou odbornou studii v rozsahu několika desítek stran. Zkuste studenty na praxi před absolventskou bakalářskou nebo diplomovou prací. Vedoucí a oponent vám za ně ručí.

AKTUALITY

> LEA PRCHALOVÁ (prchalova@svkos.cz)

14. zasedání Ústřední knihovnické rady ČR

22. 11. 2006

1. Koncepte trvalého uchování knihovních sbírek tradičních a elektronických dokumentů v knihovnách ČR do roku 2010

PhDr. B. Stoklasová na ÚKR prezentovala novou verzi Koncepte, liší se především novými tabulkami k financování Koncepte a změnou struktury materiálu naplňující požadavky vládních materiálů. Za jednoznačnou prioritu pro léta 2008–2009 je považováno zřízení důvěryhodného digitálního úložiště. Výběr vhodného software byl posunut, protože se jedná o novou problematiku a současný trh nenabízí dostatečný výběr kvalitních komerčně dodávaných software. Jelikož se jedná o problematiku řešenou většinou významných knihoven, předpokládá se rozšíření trhu a následný pokles cen.

Diskuse nad materiálem se týkala především digitalizovaných dokumentů, které dle současného pojetí nespádají do Národní digitální knihovny (financované MK ČR), ale přesto by měla být zajištěna jejich kvalitní a trvalá ochrana v zájmu veřejnosti. Problém spočívá ve financování uložení zmíněných dokumentů.

ÚKR považuje Koncepti za velmi významnou

a doporučuje MK ČR, aby byla co nejdříve předložena vládě ke schválení a zahájena její realizace v roce 2007.

2. Koncepte Souborného katalogu ČR do roku 2010

PhDr. B. Stoklasová Koncepti prezentovala s tím, že stávající znění je po projednání připomínek odborné knihovnické veřejnosti i Expertní radou pro SK ČR již schváleno.

Koncepte předpokládá zejména:

- rozšíření počtu knihoven spolupracujících se SK ČR,
- včasné dodávání záznamů a aktualizaci SK ČR,
- provoz centrálního katalogu SK ČR založeného převážně na dávkovém plnění,
- rozvoj koexistence centrálního SK ČR a virtuálních katalogů – zejména SK – JIB,
- novou úlohu SK ČR v souvislosti s digitálními úložišti. SK ČR by měl být integrujícím vstupem k elektronickým primárním dokumentům a koordinačním centrem k přidělování jejich identifikátorů.

Souborný katalog se stane od roku 2007 novou samostatnou prioritou NK ČR.

Nad materiálem proběhla na ÚKR mnohostranná diskuse týkající se např.:

- důvodu motivace knihoven zasílat záznamy do SK ČR,
- nevhodnosti vázat státní dotace knihovnám mimo cílovou skupinu na spolupráci s SK ČR (jedná se o nepřesnost v textu, která bude odstraněna),
- (ne)vhodnosti vázat státní dotace z programu VISK 3 knihovnám cílové skupiny na spolupráci s SK ČR, neboť existují knihovny zmíněné v cílové skupině, které z různých důvodů zatím se SK nespolupracují a bez státní dotace by se jejich vývoj neposunul,
- neuskutečněné racionalizace knihovnických činností při účasti v SK ČR,
- obav, že materiál neposunuje problém neaktuality SK ČR.

ÚKR doporučuje, aby odbor umění a knihoven Ministerstva kultury ČR v příslušném rozhodnutí k úspěšnému projektu VISK 3 požadoval pro rok 2007 u knihoven, které dosud s SK ČR aktivně nespolupracují, pouze zahájení přípravy ke spolupráci na budování SK ČR.

3. Financování dotačních programů MK ČR

Mgr. B. Skučková oznámila, že v návrhu rozpočtu kapitoly Ministerstvo kultury na rok 2007 pro program VISK došlo k navýšení na 70 396 000 Kč. V programu VISK by měla být výrazněji podporována digitalizace písemného kulturního dědictví s ohledem na stávající doporučení EU v oblasti budování digitálních knihoven a on-line dostupnosti kulturního obsahu. Objem finančních prostředků na programy Česká knihovna a Knihovna 21. století by měl zůstat přibližně ve výši roku 2006.

4. Program internetizace knihoven

Program přechází usnesením vlády ČR č.1032/06 k 1. 1. 2007 pod Ministerstvo kultury. Jedná se o finanční objem ve výši 131 mil. Kč. Záměrem programu je trvalá úhrada provozu připojení knihoven ze státního rozpočtu České republiky. Finanční částka na zajištění PIK je zatím v návrhu státního rozpočtu zakomponována v programu KIVS jako součást rozpočtu Ministerstva informatiky.

Dle sdělení Mgr. B. Skučkové vyvíjí Ministerstvo kultury kroky k nápravě situace. SKIP oslovil poslance s žádostí, aby odsouhlasili přesun do rozpočtu MK ČR.

ÚKR apeluje na ministra kultury, aby zajistil přesun zmíněných finančních prostředků z rozpočtu MI na MK.

5. Koncepce rozvoje knihoven na léta 2004–2010

Podle usnesení vlády č. 679/04 předložil Ministerstvo kultury vládě ČR průběžnou zprávu o plnění Koncepce rozvoje knihoven... s termínem do 31. 3. 2007. PhDr. V. Richter připravil tabulku k vyhodnocení dílčích cílů. MK ČR připraví dopis krajům a rezortním ministerstvům s žádostí o vyjádření a bude také připravena anketa k návrhům nových úkolů a témat Koncepce – prosinec 2006.

Vyplněné tabulky, anketní podněty a odpovědi z krajů a rezortů je třeba shromáždit do 31. 1. 2007. V únoru proběhne vyhodnocení a zapracování tak, aby aktualizovaná Koncepce mohla být předložena vládě v březnu 2007.

6. Různé

6.1 Autorský zákon

Byla uzavřena kolektivní licenční smlouva mezi NK ČR a DILIA na veřejná čtení v knihovnách. Formulář k registraci akcí je k dispozici na webových stránkách NK ČR.

PhDr. V. Richter dále informoval o vyjednávání ohledně licence na elektronické dodávání dokumentů. Je očekáván návrh textu licence, který připravuje DILIA. Ve věci evidence půjčování dokumentů v knihovnách je jednáno s tvůrci knihovnických software o pracovních úpravách programů k zahrnutí statistických údajů dosud požadovaných kolektivními správci autorských práv.

6.2 PIK

Ing. L. Prchalová upozornila na zájem knihoven, které byly připojeny před zahájením programu PIK nebo takových, jejichž připojení je kvalitnější než je nabízeno firmou Telefónica O2 Czech Republic, a.s., aby státní úhrada konektivity v období po ukončení rámcové smlouvy, tj. od července 2007 nebyla vázána pouze na jednu firmu.

6.3 VISK 2

PhDr. J. Vyčichlo upozornil na potřebu aktualizovat zadání programu VISK 2, neboť školení typu ECDL již není pro řadu knihovníků atraktivní. V letošním roce již došlo k rozšíření možných témat školení, celková aktualizace programu je však jistě žádoucí.

Mobilní knihovny

6. část

Kanada

Lodních misí se po celém světě zúčastňovaly různé lodě, jejichž hlavním účelem bylo šíření náboženství a gramotnosti (knih) k různým izolovaným společnostem a skupinám. Lodě dodnes plují do všech možných lokalit, pokaždé s různými cíli a odlišným smyslem.

Lodní mise mají poměrně dlouhou tradici podél severozápadního pobřeží Kanady. Jeden z prvních misionářů byl Thomas Crosby, který začal v roce 1874 s provozováním kánoí. Postavil pět lodí a všechny nesly jeho jméno s pořadovým číslem. Thomas Crosby V. byla 24 m dlouhá loď s 6,3 m vysokým stožárem a velkým ponorem. Posádku tvořilo sedm lidí, ale ve skutečnosti byla loď schopná uvést až 40 pasažérů, a přes noc uložit až 25 lidí. Thomas Crosby V. byla loď schopná celoroční plavby a na tehdejší poměry byla skvěle vybavena (radarem, akustickým měřičem hloubky, radiovým přijímačem, navigační kabinou, alarmním systémem, záchranným nafukovacím člunem, varovným radiovým signálem, palubním telefonem a náhradním motorem). Její hlavní náplní bylo šíření gramotnosti a vzdělání do méně obydlených a odlehlých oblastí a k původním obyvatelům severozápadní Kanady.

Thomas Crosby I. byla také využívána pro vzdělávací účely, a to především v oblasti Prince Ruperta. Nejprve byl s její pomocí v roce 1967 postaven kostel v loděnici Star Ship a poté začala tato loď v roce 1967 provozovat první knihovnické služby. Plovoucí knihovna dovážela knihy na objednávku z Knihovny Prince Ruperta, od roku 1977 měl mobilní knihovnické služby pod kontrolou hlavní misionář Oliver Howard. V roce 1990 rozhodla Spojená církev zrušit službu mobilní knihovny, protože existují mnohem rychlejší způsoby, jak knihovnické služby v izolovaných oblastech zajišťovat. Loď byla prodána společnosti Kennford Limited sídlící na Kajmanských ostrovech pod podmínkou, že bude v budoucnu užívána pro vzdělávání, místní rozvoj a dobro obyvatel.

Austrálie

První venkovská mobilní knihovnická služba byla ustanovena v oblasti Swan Hill v severní Viktorii v roce 1960. V roce 1998 byl v Austrálii proveden průzkum pod názvem **Mobilní knihovnické služby v Austrálii** (Mobile Library Services in Australia), který poskytl aktuální stav mobilních knihovnických služeb. V Austrálii je celkem 81 mobilních knihoven a model mobilního knihovnictví je nejpobulárnější v Queenslandu, Novém Jižním Walesu a Viktorii, ve kterých existuje rozsáhlá síť mobilních knihoven sloužící především venkovským a předměstským oblastem. Vláda je vždy odpovědná za obstarání knižního fondu a knihovních materiálů a samosprávy měst zase odpovídají za vozidlo a obsluhující personál. Dlouhé vzdálenosti mezi obydlými oblastmi a nízká hustota obyvatel, to jsou dva hlavní důvody pro upřednostňování a využívání mobilních knihoven. Využívají je však také urbanizované a zalidněné městské části, kde jsou obyvatelé izolovaní přirozenými či jinými hranicemi od hlavních cest, silnic a železnic.

Počet mobilních knihoven v Austrálii kolísá v závislosti na hustotě obyvatel, která je od 1,031 obyvatele na km² až po 1,5 obyvatele na km². Mobilní knihovny zaměstnávají celkem 74 zaměstnanců na hlavní pracovní poměr, ti pracují v 54 vozidlech, což je průměrně 1,42 osoby na každé vozidlo. Bohužel jen 43 % zaměstnanců má odbornou způsobilost. Obecně platí, že v knihovnách, které mají jednodenní a kratší trasy, pracuje pouze jedna osoba (řidič a knihovník zároveň), a v knihovnách, které jezdí delší i vícedenní trasy, pracují dvě osoby.

Všechna vozidla poskytují čtenářům výpůjční služby, ale jen 75 % z nich služby rešeršní. Kopírky jsou v 76 % vozidel a dvě mobilní knihovny nabízejí i placenou faxovou službu. Společenské informace (noviny, časopisy a zprávy z regionu) jsou k dispozici téměř ve všech vozidlech, samotný přístup k PC je k dispozici

jen ve 12 % vozidel. Téměř polovina australských mobilních knihoven poskytuje specifické služby pro děti a 37 % poskytuje specifické služby pro mládež. Knihovny obvykle navštěvují školy, sanatoria a centra pečovatelských služeb. Pouze některé knihovny se podílejí na nastavbových aktivitách, jako jsou veřejná předčítání pohádek pro děti, návštěvy s autory a autorská čtení. Nejrozšířenější akcí je **Australský dětský knihovní týden** (Australian Children's Book Week). Některá vozidla přijíždějí na společenské události, jako jsou místní trhy a přehlídky, aby se zviditelnila, propagovala vzdělání a podporovala zájem o četbu. Většina mobilních knihoven v Austrálii pracuje podle čtrnáctidenních rozpisů stanic a své služby obvykle poskytuje ve všední dny, 30 %

pojízdňných knihoven poskytuje i večerní a sobotní služby.

Osmdesát procent knihoven má nějakou variantu katalogu, většina z nich je jen pro služební potřebu. Nejčastější požadavek čtenářů je volný přístup k internetu, ke katalogu OPAC nebo alespoň ke katalogům na CD ROM. Vozidla přivážejí mezi 1000 až 7000 titulů, všechny si je možné absenčně vypůjčit. Kromě knih většina vozidel poskytuje také videokazety, zvukové záznamy knih, časopisy, hudební kazety, plakáty, stolní i počítačové hry, hudební i počítačové CD ROM, obecní a vládní propagační materiály, statistiky a další informace.

MARTINA ROTTOVÁ
(martina.rottova@centrum.cz)
Pokračování příště

KRONIKA

> LADISLAV KOFNOVEC

Ing. Dušan Simandl – život a dílo

30. července 2006 zemřel v nedožitých 82 letech Dušan Simandl. Rád bych v tomto článku vzpomenu na jeho osobnost i práci. Narodil se 25. prosince 1924 ve Znojme v rodině ruského legionáře – vyššího důstojníka československé armády. Jeho otec v hodnosti plukovníka byl v roce 1934 jmenován profesorem na Vysoké škole válečné v Praze a od té doby se Dušan Simandl stal pravověrným Pražákem. Po maturitě na gymnáziu na náměstí Jiřího z Poděbrad byl za války nasazen v Letově. Po osvobození se v roce 1945 stal redaktorem časopisu *Rozlet*, který vydával Český národní aeroklub v nakladatelství Melantrich. V souvislosti s touto funkcí a díky své jazykové kvalifikaci navštívil tehdy služebně řadu západních zemí – Francii, Spojené království, Belgii. Souběžně studoval na Vysoké škole obchodní (VŠO), odkud byl však v lednu 1949 zášahem prověřkové komise ještě před druhou státnicí pro své demokratické názory a aktivity vyloučen.

Od dubna 1949 pracoval jako překladatel v odboru výzkumu na generálním ředitelství Báňské a hutní společnosti a po přechodu odboru do Ocelářského výzkumného ústavu se stal vedoucím studijního oddělení. Začal úzce spolupracovat s Jaroslavem Klikou, který se stal knihovníkem na ministerstvu hutí a organizoval zde odbornou výchovu a školení informačních pracovníků v rezortu. Simandl přednášel v rezortních kurzech a úzce spolupracoval mj. i s Ing. Jiřím Cajthamlem z Výzkumného ústavu kovů v Panenských Břežanech a s Ing. Lubošem Ciplesem z Ocelářského výzkumného ústavu. V rámci dalších prověrek opět nebyl v roce 1958 prověřen, ale po různých peripe-

tiích přešel do Výzkumného ústavu Hrudkoven Ejovice; jeho pracoviště se s celou knihovnou později přestěhovalo do Mníšku pod Brdy, kde pokračoval mj. i ve vydávání dokumentačního bulletinu.

Šíře jeho zájmů a aktivit byla zcela neuvěřitelná. V 50. a 60. letech se zabýval postupně letectvím (zvláště v souvislosti s redigováním časopisu *Rozlet*), ekonomikou, politikou, hudbou, divadlem, koňskými dostihy a nakonec metodikou a technikou odborných informací. O vážnou hudbu, ale i o jazz, operní tvorbu, balet a pantomimu měl skutečně hluboký zájem. V tomto směru se také angažoval v organizaci akcí v Divadle hudby. Při této příležitosti také navázal osobní kontakt s řadou osobností naší kultury, zvláště s hereckým knížetem z Kampy Eduardem Kohoutem nebo s Iljou Hurníkem. V roce 1960 se ještě stačil zúčastnit dlouhodobé lesní brigády na Jílovišti. Jeho láskou byl v té době (kromě krásných dívek) i automobil Aero 662.

Konečně v roce 1965 nastoupil v Ústavu pro technické a ekonomické informace (UTEIN), který se během dalšího roku stal součástí nově vzniklého Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací (ÚVTEI), kde našel možnost po dalších dvaceti let soustavně využívat svých tvůrčích a organizačních schopností. Na jeho přijetí měl hlavní zásluhu dnes již legendární ředitel UTEIN Ing. Karel Havlíček, který Ing. Simandla na můj návrh angažoval bez ohledu na jeho kádrové problémy. Karel Havlíček byl opravdu velký formát a šéf, který se snažil pro svůj ústav systematicky získávat schopné a perspektivní pracovníky, aniž by se jich obával jako svých možných budoucích konkurentů.

Dušan Simandl se vždy stylizoval do polohy gentlemana tradičního britského pojetí. Konec konců i tento jeho styl dráždil členy prověřkových komisí, s nimiž se během své kariéry vícekrát setkal. Naposled k tomu došlo při prověrkách v ÚVTEI v roce 1969. Nepřátelský postoj komise překonal tehdejší ústřední ředitel ÚVTEI Ing. Jaroslav Volný tím, že navrhl, aby Ing. Simandl zorganizoval podnikový výlet parníkem. Tento poněkud absurdní návrh sice šokoval prověřkovou komisi do té míry, že Dušan Simandl byl bez problémů prověřen, výlet parní-

kem se ovšem (bohužel) nikdy neuskutečnil. Simandlova kariéra i osobní a odborná pozice v ÚVTEI se pak stabilizovala.

V době tání koncem 60. let věnoval velké úsilí co nejrychlejšímu dokončení svého studia na Vysoké škole ekonomické, kde také v roce 1969 promoval. Postupně se zaměřil na rozvoj Mezinárodního desetinného třídění (MDT) u nás a je oprávněně považován za otce československého úplného vydání MDT. Svou činnost v této oblasti zahájil v letech 1968–1970 dokončením prací na přípravě Výtahu z Mezinárodního desetinného třídění, a to na dílech 2, 3 a 4 (548/621.6, 621.7/629.1 a 63/668) – díly 1 (s předmluvou Ing. Karla Havlíčka) a 5 (0/547 a 669/9) jsem připravoval ještě já sám. Kromě toho Simandl připravoval samostatně rejstříky k jednotlivých dílům Výtahu. O novém Výtahu, resp. jeho dílech 2–4 byla podána informace v *Metodice a technice informací* č. 9/1968. Tento Výtah obsahoval schválené znaky MDT, pouze v dílu 1 byly obsaženy neautorizované modifikace ve třídě MDT 33 a některé drobné úpravy ve třídách MDT 1, 2 a 34. Zmíněný Výtah s rejstříky vydaný v letech 1966–1970 navázal na starší Výtah z desetinného třídění UTEIN z roku 1954, kde byla ve společenských vědách ve větší míře použita Tropovského modifikace.

Největší úsilí bylo věnováno jednotlivým částem 1. československého vydání MDT (13. mezinárodní vydání), které již vyšlo jako vydání MDT autorizované Mezinárodní federací pro dokumentaci (FID) s označením publikace FID 419 a obsahovalo tudíž výhradně oficiálně schválené znaky MDT. Drtivá většina jednotlivých částí československého úplného vydání MDT vyšla v letech 1971–1991; přitom všechny části vydané ÚVTEI do roku 1984 (pomocné tabulky dokonce ve 2. vydání) připravil a zpracoval Dušan Simandl a u částí vydaných dalšími organizacemi úzce spolupracoval, případně byl členem zpracovatelského kolektivu, např. u třídy MDT 669. Po jeho odchodu do důchodu vyšlo ještě posledních osm částí, z toho tři části v ÚVTEI, kde byly kromě toho připraveny rukopisy tříd MDT 1 a 34, které již nebylo možno vydat tiskem. Nikoliv nevýznamným počinem byla i organizační práce, zejména dlouhodobé zabezpečování činnosti

(československé) Ústřední klasifikační komise (ÚKK), jejímž posláním bylo realizovat spolupráci mezi metodickým pracovištěm ÚVTEI a jednotlivými rezorty na jedné straně a Ústředním klasifikačním výborem Mezinárodní federace pro informace a dokumentaci na straně druhé (FID/CCC). Vedle přípravy podkladových materiálů včetně projednávání revizních návrhů šlo o průběžné informování odborné veřejnosti o činnosti a výsledcích práce ÚKK a FID/CCC jako centra pro udržování a průběžnou aktualizaci MDT jako jednotného systému. Ing. Simandl o MDT, jeho vývoji a optimální aplikaci systematicky přednášel na školeních i na odborných akcích u nás.

Neomezoval se však pouze na oblast MDT, ale věnoval pozornost i problematice selekčních jazyků v plné šíři. To se projevilo jeho aktivitami v rámci Střediska pro selekční jazyky (SSJ), vytvořeného v ÚVTEI pod vedením PhDr. Jaroslava Skolka; připomeňme i jeho publikační činnost, např. článek o stavu a perspektivách selekčních jazyků v čs. informační soustavě, uveřejněný v *Metodice a technice informací* č. 3/1976.

Na počátku 70. let byl realizován náš společný projekt, jehož cílem byla komplexní kvantifikace celkové i vnitřní struktury úplného spektra vědecké a technické (resp. odborné) literatury na základě oborových třídění vybraných referátových časopisů. Šlo o významný příspěvek k charakteristice makrostruktury vědecké literatury i odborné literatury vůbec a tím i mapování soudobého stavu vědeckého poznání. Vlastní práce byly realizovány v rámci úkolu P 18-121-001-09. Výsledky byly vedle vlastní výzkumné zprávy zveřejněny ve Sborníku výsledků zmíněného státního úkolu v roce 1977, dále v *Metodice a technice informací* (MTI) č. 10/1970 a v časopisech *Knižnice a vědecké informace* č. 4/1970, *DK-Mitteilungen* č. 2/1973, *Naučno-techničeskaja informacija*. Ser. 1 (NTI 1) č. 11/1971; kromě toho byly předloženy na Mezinárodním sympoziu „MDT ve vztahu k jiným selekčním jazykům“, konaném v roce 1971 v Hercegu Novém, v roce 1975 pak prezentovány v referátu na 3. mezinárodní konferenci o klasifikačním výzkumu v Bombaji (pochopitelně *in absentia*)

a publikovány ve sborníku této konference vydaném v roce 1979.

Nelze opominout ani aktivitu Ing. Simandla v rámci mezinárodní spolupráce, kde měl možnost v plné míře využít svých odborných, jazykových i organizačních schopností a znalostí. Byl orientován především na FID a zde zpočátku především na spolupráci v rámci FID/CCC. Později se stal členem pracovní skupiny FID pro vytvoření propojovacího (selekčního) jazyka – Standardního referenčního kódu (SRC), později označovaného jako Broad system of ordering (BSO). O činnosti této skupiny informoval mj. v článku v *Československé informatice* č. 11/1972. V rámci budování BSO navázal úzké osobní a přátelské vztahy s dalšími dvěma členy – E. J. Coatesem a G. A. Lloydem, dlouholetým šéfem klasifikačního útvaru FID. V souvislosti s vytvářením BSO i v rámci spolupráce s FID/CCC se zúčastnil celé řady jednání, zejména v Haagu a Londýně. Kromě toho se podílel na práci a zasedání odborných skupin vytvářených v rámci činnosti Mezinárodního centra vědeckých a technických informací (MCVTI) a konaných zvláště v Moskvě, Varšavě nebo Budapešti.

Ve své publikační činnosti se Simandl neomezoval jen na MDT (např. články v MTI č. 5/1969 zabývající se problematikou duplicit nebo v NTI 1 č. 2/1971), ale věnoval pozornost i dalším aktuálním problémům zpracování informací; tak byl např. spoluautorem referátu o vstupní struktuře záznamu pro počítačové zpracování při mezinárodní výměně informací na sympoziu INCOMEX '70 nebo článku o vytvářeném terminologickém slovníku informatiky v *Československé informatice* č. 2/1972.

Dušan Simandl v roce 1984 odchází do důchodu a v roce 2001 se přemísťuje do domova důchodců. Věnoval se i nadále svým zálibám, zejména hudbě, operám a baletu, kde shromáždil velké množství nahrávek a dále tuto svou sbírku rozšiřoval a doplňoval. Po dlouhé chorobě zemřel 30. července 2006. Vzpomínáme na něj, na jeho užitečné a úspěšné prožitý život. Svou prací si vybudoval nehynoucí pomník v oblasti MDT a selekčních jazyků vůbec.

Se souhlasem autora i redakce převzato z elektronického časopisu Ikaros, 2006, č. 10

Z KNIHOVEN...

Litvínovská knihovna slaví sté kulatiny

Litvínovská knihovna byla založena 18. listopadu 1906 a původně nesla jméno Havlíček. Od jejího vzniku tedy uplynulo již 100 let. Co znamená 100 let pro knihovnu? Je to dlouhá pouť průběžných vzniků a zániků, přesunů a změn názvů podle toho, jaké historické události zrovna hýbaly světem. Od svého vzniku prošla cestou různé spleť až po současnost, kdy je příspěvkovou organizací města Litvínova.

Na oslavě knihovnických narozenin 21. listopadu 2006 nechyběli čelní představitelé města, pan starosta a oba místostarostové, další členové městského zastupitelstva, vedoucí odborů městského úřadu, ředitelé litvínovských škol, zástupci regionálních knihoven a němečtí hosté z partnerského města Olbernhau.

Když jsme více než před rokem přemýšleli, jak oslavit toto významné výročí, říkali jsme si, že by po něm mělo zůstat něco trvalého. A co jiného v knihovně nežli kniha. A tak se zrodily dvě publikace, které byly slavnostně pokřtěny starostou města Litvínova Mgr. Milanem Štovičkem při oslavě výročí. Jedna má název **Stoletá historie Městské knihovny v Litvínově**, která vznikla díky paní Libuši Novotné Pokorné. Velké poděkování patří také sponzorům, bez nichž by tato publikace nikdy nevyšla, a sice Mostecké uhelné a.s., Agentuře Victory a Občanskému sdružení Memento.

Druhá publikace vznikla ve spolupráci s litvínovskými školami, které se zapojily do literárního výtvorného projektu. Děti psaly a ma-

lovaly gratulace knihovně k jejímu výročí a díky nim vznikla humorně laděná kniha s názvem **Litvínovská knihovnička moderní je babička aneb Knihovna je stále hitem i když věkem za zenitem!** Tato knížka vznikla díky firmě Chemopetrol, a.s., která finančně podpořila její vydání.

Knihovna měla narozeniny 18. listopadu, a tak nás napadlo projít seznamy našich čtenářů, jestli se nenajde někdo, kdo by měl narozeniny ve stejný den a našli jsme tři čtenářky, které jsme pozvali na oslavu. Chtěli jsme také ocenit věrnost našich čtenářů, a proto jsme vybrali ty, kteří pravidelně navštěvují knihovnu již 30 až 50 let. Našími nejvěrnějšími čtenáři jsou manželé Šuchovi, kteří navštěvují knihovnu v různých místech jejího působení již 51 let. Všech 28 pozvaných hostů dostalo dvě čerstvě pokřtěné publikace a bezplatnou registraci na letošní rok.

Dnešní knihovna už ale není jen místem půjčování knih, postupně se změnila na automatizované multifunkční zařízení, které organizuje celou řadu dalších aktivit pro širokou veřejnost. Návštěvníci mohou využít např. počítače s přístupem na internet, počítačové kurzy, reprografické služby nebo zhlédnout výstavy dětských prací.

Velmi navštěvované je dětské oddělení, kde si děti mohou na osmi počítačích prohlížet zábavně vzdělávací CD-ROM nebo surfovat po internetu, zúčastňovat se vědomostních, literárních a poštřehových soutěží či počítačových kvízů. Pro děti je také orga-

Dárek nejvěrnějším...

Foto J. BANOVSÁ

a pravidelně jsou pro ně připravovány akce jako např. Noc s Andersenem či Zahradní slavnost k MDD.

Dobrá spolupráce dětského oddělení je také se školami, pro které organizuje tzv. knihovnicko-informační lekce. Děti ve svém oddělení získávají informace různými způsoby a tráví zde svůj volný čas, což se dá považovat i za malý příspěvek k prevenci kriminality, protože „Kdo si hraje, nezlobí!“. Tak proč si nehrát zrovna v knihovně.

Knihovna ale nezapomíná ani na seniory, pro které organizuje pobočka v Citadele každých čtrnáct dní různé zajímavé akce, výlety, besedy a posezení.

Knihovna se snaží všemi možnými způsoby propagovat svoji činnost a zaujmout tak co nejvíce potenciálních čtenářů, třeba díky příspěvkům do regionálního tisku, nebo novou moderní webovou prezentací, s níž letos získala 2. místo ve své kategorii v celostátní soutěži.

Dnešní knihovna se stává informačně komunitním centrem, místem, kde se mohou scházet různé zájmové skupiny lidí, trávit tu svůj volný čas při rozličných akcích, setkávat se s přáteli a pobývat v příjemném prostředí s kvalifikovaným a milým personálem.

A co na závěr? Určitě popřát knihovně mnoho sil do další stovky!

MARCELA GÜTTNEROVÁ
guttnerova@knihovna-litvinov.cz

—**Dotaz:** Jaké služby poskytují anglické veřejné knihovny lidem, kteří již nemohou vycházet z domova?

—**Odpověď:** Anglické veřejné knihovny mají dlouhodobou tradici péče o čtenáře, kteří ze zdravotních či jiných důvodů nemohou do knihovny docházet.

Vzhledem k nedostatku finančních zdrojů nelze tyto služby rozšiřovat úměrně s růstem počtu seniorů. Knihovnám nezbývá nic jiného, než aby čtenářům vázaným na domov knihy roznášeli dobrovolníci.

Knihovna severolondýnského předměstí **Harrow** posílá dobrovolníky k přihlášeným čtenářům jednou za čtyři týdny. Vedle knih v angličtině jim přináší také cizojazyčné knihy (např. i v jazyce Gujerati, kterým mluví národ stejného jména na západě Indie), zvukové záznamy a knihy tištěné velkým písmem pro slabozraké (www.harrow.gov.uk/ccm/content/leisure-and-culture/libraries/branches/housebound-library-service.en).

Knihovna jiholondýnského předměstí **Richmond** nabízí dodávku do domu osamělým čtenářům, kteří do knihovny nemohou dojít a nemají sousedy, kteří by jim knihy přinesli. Když se čtenář přihlásí, navštíví ho knihovník a vyplní s ním dotazník o četbě. Knihy potom jednou za měsíc přináší dobrovolník. Pro velkou poptávku musejí někteří noví čtenáři čekat, až se uvolní místo (www.richmond.gov.uk/leisureandculture/libraries/library_services_for_the_housebound.htm).

Veřejná knihovna v severoanglickém městě **Sheffieldu** nabízí službu čtenářům vázaným na domov a jejich pečovateli. Knihovna pravidelně vydává **online** časopis nazvaný Homelink Newsletter (www.sheffield.gov.uk/in-your-area/libraries/find/all-libraries/housebound-library-service).

V západoanglickém přístavu **Liverpoolu** obstarává donášky do domu pojízdná knihovna, která navštěvuje domovy důchodců (www.liverpool.gov.uk/Leisure_and_culture/Libraries/index.asp?render=liquid).

Služby je také zapotřebí na venkově. Například v **Gloucestershire** navštíví knihovník na požádání čtenáře vázaného na domov, aby zjistil, o jaké knihy má zájem. Webová stránka radí, aby si čtenář ověřil, komu otevírá dveře, než knihovníka pustí do domu. Při příští návštěvě přivede knihovník dobrovolníka, který se pak bude o čtenáře starat a nosit mu knihy jednou za měsíc nebo za čtrnáct dní. Počet výpůjček není omezen (www.libraries.gloucestershire.gov.uk/index.cfm?articleid=1477). Knihovna organizuje v pobočkách kluby seniorů vázaných na domov nebo osamělých lidí.

Vzrůstající počet seniorů je jedna z demografických změn, s nimiž se anglická společnost musí vypořádat. Na podporu seniorů – s přezdívkou „šedá moc“ – vzniklo několik občanských organizací, které poskytují pomoc s různými praktickými problémy, jako třeba pojistkou na dům nebo cestování. Jsou spolehlivé a laciné a senioři jim důvěřují. Například organizace Age Concern provozuje online knihkupectví (www.ageconcern.org.uk/books/).

Veřejná knihovna ve středoanglickém městě **Leicesteru** přímo nazývá službu čtenářům nad 55 let Age Concern (organizace Age Concern má v knihovně kavárnu). Knihy a jiné dokumenty jsou dodávány čtenářům do domu minibusem jednou za tři týdny. Minibus je vybaven přístupem pro invalidní vozíček (www.leicester.gov.uk).

Jedním z problémů v knihovnách všeobecně je nedostatek dobrovolníků. Knihovny nemají dost peněz na to, aby donášky do domu obstarávali zaměstnanci. Jsou sice dobrovolníkům vděční za pomoc, ale neobejde se to bez problémů.

Země, kde seniorů přibývá, si budou muset rozmyslet, do čeho investovat. Četba zpomaluje stárnutí. Investice do knihoven mohou ulehčit výdaje na zdravotní a sociální péči.

Čtenář informuje >

Časopis Čtenář najdete letos i na pultech knihkupectví ACADEMIA • Václavské náměstí 34, Praha 1
• Národní třída 7, Praha 1 • náměstí Svobody 13, Brno • Zámecká 2, Ostrava.

Zdroje jsou dostupné v knihovně knihovnické literatury Národní knihovny ČR

Tři země východní Asie – Tchaj-wan, Japonsko a Jižní Korea pořádají už devět let Východoasijský veletrh knih poezie. První ročník se konal v jihokorejském Soulu a nadále se v roli hostitele tyto země střídaly. V rámci veletrhu se konají schůzky básníků a vyměňují se knihy poezie z těchto tří zemí. Loňský ročník, který byl pořádán na Tchaj-wanu, obohatila nová akce v oblasti elektronických knih, koordinovaná s další aktivitou, již bylo 24 hodinové čtení. Publikum bylo vyzváno k účasti na tvorbě elektronické knihy a se zaujetím odevzdávalo příspěvky – poezii i obrázky k elektronickému publikování. Vytvořená kniha byla předváděna ve školách a v National Taichung Library. Jako doprovodná akce se konalo sympozium o moderní poezii. (*National Central Library Newsletter*. – Vol. 37, č. 3 (2006), s. 9–11)

V některých britských knihovnách fungují tzv. „Branded Health Information Points“ čili ověřené zdravotnické informace. Knihovny jejich budováním vycházejí vsříc všeobecnému zájmu čtenářů, ale také požadavkům vyvolávaným osvětovými kampaněmi nebo jinými akcemi místních úřadů. Iniciativa řeší problém, který nutně vzniká při poskytování zdravotnických informací. Knihovníci nejsou vzděláni v daném oboru a je třeba, aby se vyhnuli všemu, čím by mohli dezinformovat čtenáře. Ten si nemusí být vědom omezení informací podávaných knihovnou a pojmut to, co mu bylo sděleno, jako lékařskou radu. Informační služba je jasně definována. Knihovny poskytují zdravotnické informace, nebo v případě neúspěchu navedou ke správnému místu, kde je třeba se dále dotazovat. Budují proto pečlivě aktualizovaný fond knih, dalších tištěných a zvukových dokumentů. Také shromažďují profesionálně ověřené webové stránky. Neudělují však rady, ani neprospírají konzultace s odborníky. (*Library + Information update*. – Vol. 5 (9), September (2006), s. 42–43; <http://www.cilip.org.uk/publications/updatemagazine/archive/archive2004/december/grimwood>)

Britská knihovna připravuje stavbu nové skladištní budovy, která bude stát v blízkosti Boston Spa v Yorkshiru. Budova bude mít kapacitu pro sedm milionu jednotek z fondů Britské knihovny. Ve skladu budou umístěny exempláře z málo a středně využí-

vaných fondů. Fond Britské knihovny se každoročně rozrůstá tak, že by přírůstek naskládaný rovně na polici zabral 12,5 km. Nové skladištní prostory počítají s rozlohou 262 km², plnou automatizací a ochranou dokumentů v prostředí s nízkou hladinou kyslíku. Budova má odolávat ohni po dobu čtyř hodin. Ze soutěže vyšla vítězně jako dodavatel firma Allenbuild, která postaví zařízení. Návrh lze vidět na stránkách firmy (<http://www.allenbuild.co.uk/newsdetail.asp?ID=92>) a FKI Logistex, který bude instalovat skladovací systém. (<http://www.bl.uk/news/2006/pressrelease20060703.html>; <http://www.allenbuild.co.uk/>; <http://mhmonline.com/viewStory.asp?nID=5184&S=1>; *Library + Information update*. – Vol. 5 (9), September (2006), s. 14)

Colchester Library (Colchesterská knihovna) připravila pro čtenáře akci založenou na popularitě knihy a filmu Šifra mistra Leonarda (nebo Da Vinciho kód). Akce byla spojena s propagací filmu, který byl uveden do kin. V tzv. Den da Vinciho kódu se v knihovně vršila pyramida z 500 výtisků. Byla připravena soutěž, jejíž otázky se objevovaly v místním tisku a na některé odpovídali herci čtením úryvků z knihy. Cenou pro vítěze byly poukázky Eurostar tickets zahrnující krátký pobyt v Paříži. Úspěšná akce měla odezvu v médiích. (*Library + Information update*. – Vol. 5 (6), June (2006), s. 2)

Rusové rokem 2003 zahájili propagační ofenzivu své knižní produkce na prestižních knižních veletrzích. Nejprve se Rusko představilo jako hlavní host na veletrhu ve Frankfurtu nad Mohanem. V dalších letech následoval Mezinárodní knižní veletrh ve Varšavě, Knižní salon v Paříži, Mezinárodní knižní festival v Budapešti. V r. 2006 se ruská kniha představila na Mezinárodním knižním veletrhu v Pekingu. Tam Rusové přivezli 5000 knih ze 70 nakladatelství a v rámci své expozice uspořádali několik tematických výstav, např. Čína v ruských vydáních, Rusko v čínských vydáních, Rusko od Evropy k Asii, Věda a vzdělávání a Mluvíme rusky. Návštěvníky nejvíce zaujala výstava rarit, kde byl vystaven např. první rusko-čínský slovník. Akce se zúčastnila početná skupina ruských spisovatelů. Rusové se prezentovali také při různých doprovodných akcích ve velkých knihovnách, univerzitách a kulturních centrech. (*Bibliotěčnoje dělo*. – Roč. 45, č. 9 (2006), s. 45–46)

KNIHOVNICTVÍ

Teorie. Řízení a organizace

HEYER, Dennie : Characteristics of the successful twenty-first century information professional. /Charakteristiky úspěšné informační profese v 21. století./ Oxford : Chandos, 2006. – ix, 167 s.

Kr 36.440

Integrating and strengthening the european research area : specific support action. Deliverable 1.1, Analysis of research activities and requirements of the national libraries of the new EU member states / Zinaida Manžuch & Adolf Knoll. /Integrace a podpora evropské výzkumné sféry. Specifická podpora činnosti. Dodatek 1.1, Analýza výzkumných aktivit a požadavků národních knihoven nových členských zemí EU./ [Prague] : National Library of the Czech Republic, 2005. – 110 s.

Taa 35.991

Library as place : rethinking roles, rethinking space. /Knihovny jako místa. Promýšlet úlohy, promýšlet prostor./ Washington : Council on Library and Information Resources, 2005. – 81 s.

Kea 35.874

MONTGOMERY, Jack G. – COOK, Eleanor I. : Conflict management for libraries : strategies for a positive, productive workplace. /Konfliktní management pro knihovny. Strategie pro prospěšná, produktivní pracovní místa./ Chicago : American Library Association, 2005. – 207 s.

Kfa 36.203

Research and innovation : nordic-baltic strategies for library development : proceedings of the IV Nordic-Baltic Library Meeting, May 2–3, 2005 Liepaja, Latvia. /Výzkum a inovace. Seversko-baltské strategie pro rozvoj knihoven. Materiály ze 4. seversko-baltického knihovnického shromáždění, květen 2005 – Liepaja, Lotyšsko./ Riga : National Library of Latvia, 2005. – 204 s.

Kfe 35.712

Automatizace knihovnické a informační činnosti

BROWN, Adrian : Archiving websites : a practical guide for information management professionals. /Archivování webových stránek. Praktická příručka pro odborníky informačního managementu./ London : Facet, 2006. – 238 s.

Abdg 36.550

Digital applications for cultural and heritage institutions / ed. by James Hemsley, Vito Cappellini and Gerd Stanke. /Digitální aplikace pro instituce kultury a dědictví./ London : Ashgate, 2005. – 305 s.

Ol 36.437

Emerging issues in the electronic environment : challenges for librarians and researchers in the science / Jeannie P. Miller, ed. /Nastupující problémy v elektronickém prostředí. Výzvy pro knihovníky a badatele ve vědě./ Binghamton : Haworth, 2004. – 258 s.

Iea 36.299

Organizace knihovních fondů

HÄHNER, Ulrike : Schadensprävention im Bibliotheksalltag. /Prevenice škod ve všedním životě knihoven./ München : Saur, 2006. – 200 s. – (Bibliothekspraxis ; 37)

Ol 36.509

IFLA cataloguing principles : steps towards an International Cataloguing Code, 3 : report from the 3rd IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code, Cairo, Egypt, 2005 / ed. by Barbara B.Tillet, Khaled Mohamed Reyad, Ana Lupe Cristán. /Katalogizační principy IFLA : kroky k mezinárodním katalogizačním pravidlům. Zpráva ze 3. zasedání expertů IFLA na mezinárodní katalogizační pravidla, Káhira, Egypt 2005./ München : Saur, 2006. – 197 s. – (IFLA Series on Bibliographic Control ; vol. 29)

Od 36.510

UNIMARC Manual : bibliographic format : update 5 / International Federation of Library Associations and Institutions. – 2nd ed. / UNIMARC – bibliografický formát. Příručka. 5. aktualizace./ München : Saur, 2005. – 1 sv. (různé stránkování na volných listech). – (IFLA Series on Bibliographic Control ; vol. 14)

Odab 36.511

Sítě knihoven

Aarteet – Skatter – Treasures. /Poklady Národní knihovny Finska./ Helsinki : Helsingin Yliopiston Kirjasto, 2005. – 126 s.

Taa 35.082

Bibliotecas de la Comunidad de Madrid. /Knihovny města Madridu./ Madrid : Comunidad de Madrid, [2005?] s. – 1 sv. (na volných listech) + 1 CD-ROM

Teb 7.802/B

Geschichte und Zukunft von Information und Wissen : 450 Jahre Sächsische Landesbibliothek – 10 Jahre Staats- und Universitätsbibliothek Dresden. /Dějiny a budoucnost informací a vědy. 450 let Saské zemské knihovny – 10 let Státní a univerzitní knihovny v Drážďanech./ Dresden : Selbstverlag der Technischen Universität Dresden, 2006. – 256 s.

Taa 36.157

200 Jahre Stadtbibliothek Mainz / herausgegeben von Annalen Ottermann und Stephan Flieger. /200 let Městské knihovny v Mohuči./ Wiesbaden : Harrassowitz, 2005. – 400 s.

Teb 36.162

Vybráno z databáze NIPOS

Článeková bibliografie

ČR • V srpnu rozhodla vláda o pokračování Projektu internetizace knihoven (PIK) do r. 2015. Zároveň je trvalá úhrada provozu připojení knihoven, která bude probíhat v plné výši ze státního rozpočtu. Vlastní připojování knihoven by mělo pokračovat do konce r. 2007. Předpokládá se, že s rozvojem technologií bude také průběžně zvyšována rychlost připojení. Důležitou změnou je fakt, že financování a řízení PIK bude od r. 2007 v kompetenci ministerstva kultury. Knihovny mohou své žádosti o připojení k internetu i nadále podávat příslušným krajským knihovnám.

(Bulletin SKIP, č. 3, 2006)

ČR • Ministerstvo kultury vyhlásilo pro r. 2007 výběrové dotační řízení pro provozovatele knihoven evidovaných podle zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a pro občanská sdružení založená podle zákona č. 83/1990 Sb. Dotace se týkají následujících tematických okruhů: 1) Podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců; 2) Podpora všeobecné dostupnosti knihovnických služeb pro občany se zdravotním postižením; 3) Kulturní, výchovná a vzdělávací činnost; 4) Ochrana knihovního fondu před nepříznivými vlivy prostředí. Uzávěrka pro příjem žádostí je 10. 1. 2007. Projekty posoudí odborné kolegium zřízené ministerstvem kultury. Vybraným žádostem bude poskytnuta dotace na neinvestiční výdaje. Žadatelé získají prostředky ve výši maximálně 50 % propočtených nákladů na celý projekt.

(Veřejná správa, č. 51–52, 2006)

KRNOV (25 000 obyv., okres Bruntál) • Městská knihovna v Krnově vyhlásila soutěž pro malé ilustrátory. Předlohou účastníkům ve věku od 3 do 12 let jsou knížky Václava Čtvrťky. Slavnostní vyhlášení výsledků se plánuje v adventním čase.

(Bruntálský a krnovský deník, 7. 11. 2006)

KUTNÁ HORA (21 000 obyv.) • Kutnohorská radnice chce postavit novou městskou knihovnu. Nynější budova již nevyhovuje. Je malá, nemá bezbariérový vstup a její provoz je drahý. Pokud radní záměr schválí, v příštím roce bude zadáno vypracování projektové dokumentace, město požádá o evropskou dotaci a následující rok bude zahájena vý-

stavba objektu. Knihovna by měla mít plochu alespoň tisíc metrů čtverečních.

(Právo, 14. 12. 2006)

MORAVSKÝ KRUMLOV (6000 obyv., okres Znojmo) • Městská knihovna v Moravském Krumlově připravuje pořady pod názvem Literární kavárna. Dne 2. 10. se uskutečnila přednáška věnovaná životu a dílu pěvkyně Emy Destinové. Za téma dalšího setkání byla zvolena osobnost Miroslava Tyrše, spoluzakladatele a náčelníka Sokola.

(Moravskokrumlovské noviny, č. 11, 2006)

MŠENO (1500 obyv., okres Mělník) • Na podzim byla zrušena místní knihovna v Sedlci, patřící k Městské knihovně v Mšeně. Zavření knihovny schválili radní v polovině října kvůli příliš vysokým nákladům na provoz a malým příjmům.

(Mělnický deník, 2. 11. 2006)

PRAHA • V nejbližších dnech bude dokončeno vysušení posledních kusů knih patřících Městské knihovně v Praze. Jedná se o publikace, které byly zachráněny po povodni v r. 2002. Na uvedení do původního stavu ještě čeká množství soudních a úředních spisů, dále např. architektonické plány či trojrozměrné předměty z archivu Národního technického muzea. Muzeum jako jedna z nejvíce povodněmi postižených institucí odhaduje dobu potřebnou na vysušení všech svých materiálů do roku 2013. I na vysušené knihy ještě čekají léta konzervace a restaurování. Podle údajů z Národní knihovny ČR bylo zmrazeno 140 000 svazků, které jsou již všechny vysušeny. Byly však také knihovny, jejichž fondy byly kompletně zlikvidovány, protože knihy postihla plíseň a nebylo možné je zachránit. Velmi těžko nahraditelné ztráty zaznamenala knihovna Archeologického ústavu AV. Náhradu fondu spíše než finanční pomoc od státu zajišťovala kolegiální odborníků ze zahraničí, kteří pořádali sbírky a zasílali publikace.

(MF Dnes, 3. 12. 2006)

PRAHA 4 • Stále více čtenářů nejen v centru, ale i v okrajových částech Prahy může využívat moderní automatizovaný systém Městské knihovny. V pořadí již 31. pobočka, v níž lze používat zdarma internet a hledat knižní tituly na počítači, vznikla ve Vikově ulici v Praze 4. Náklady na přestavbu činily 325 000 Kč.

(Lidové noviny, 5. 12. 2006)

PRAHA 6 • Dne 6. 11. 2006 byla na Základní škole Náměstí Svobody v Praze 6 otevřena nová školní knihovna v rámci grantu financovaného z Evropských sociálních fondů, státního rozpočtu ČR a rozpočtu hlavního města Prahy. Slavnostního aktu se zúčastnil mj. také atašé čínského velvyslanectví, který knihovně věnoval několik knih s ukázkami čínské literatury. Křest knihovny provedl básník J. Krejčí, který do jejího fondu daroval sbírku svých veršů. Knihovna bude sloužit žákům a učitelům a také jako výuková místnost nebo studovna. Plánováno je další rozšíření fondu a zavedení počítačů s připojením na internet.
(Učitelské noviny, č. 45, 2006)

SEMILY (9000 obyv.) • Knihovny neustále hledají nové způsoby, jak zaujmout děti a mládež. Velkou pomocí je Klubko dětských knihoven, jehož prostřednictvím se knihovny vzájemně inspiřují. V rámci společného projektu „Kde končí svět“ vyhlásila letos Městská knihovna v Semilech malou literární soutěž nazvanou „Příběh na dobrou noc“. Téma poskytuje dětem mnoho volnosti ve zpracování – použily formu pohádky, příběhu i verše. Celkem bylo odevzdáno 37 soutěžních prací. Namísto výběru nejlepších z nich knihovna zvolila netradiční způsob hodnocení, a to společně posezení malých autorů s pracovníci knihovny a rozhlasovou redaktorkou E. Pilařovou. Děti si vyprávěly o své tvorbě a společně ji hodnotily. Jejich práce byly vydány v malém sborníčku, který je také zařazen do knihovního fondu. Jako odměnu děti získaly „Řád pohádkové tužky“ a pozvání k návštěvě redakce Českého rozhlasu v Hradci Králové.
(Bulletin SKIP, č. 3, 2006)

SOKOLOV (25 000 obyv.) • Městská knihovna v Sokolově vyhlásila koncem roku 2006 vítěze 7. ročníku literárně-výtvarné soutěže na téma Jak vidím své město za 1000 let. Soutěž se konala i v knihovně partnerského města Schwandorfu v SRN. Děti ve věku do 15 let své práce odevzdávaly do poloviny r. 2006. Odevzdáno bylo 117 prací (ve Schwandorfu kolem 100). Byla z nich sestavena a vydána kniha stejného názvu v česko-německém provedení. Ceny byly předány 27 vítězům.
(Sokolovský deník, 5. 12. 2006)

STAŇKOVICE (880 obyv., okres Louny) • Obecni knihovna ve Staňkovicích se přihlásila do celostátní soutěže knihoven nazvané Kamarádka knihovna, kterou vyhlásil Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR a Klub dětských knihoven SKIP. Přihlášeno je celkem 104 knihoven z celé ČR.
(Svobodný hlas, 6. 12. 2006)

STŘEDOČESKÝ KRAJ • Částkou vyšší než půl milionu Kč přispěje Středočeský kraj ze svého rozpočtu pro tento rok čtyřem městům na provozování regionálních knihoven. Tyto tzv. pověřené knihovny zajišťují odborný kontakt s knihovnami v malých obcích a vybavují je také knihami. Celkově bude rozděleno 528 000, a to mezi města Benešov, Kutná Hora, Mladá Boleslav a Příbram.
(Právo, 3. 1. 2007)

ÚSTÍ NAD LABEM (94 000 obyv.) • V r. 2007 začíná stavba Evropské knihovny, kterou postaví v areálu Severočeské vědecké knihovny v Ústí nad Labem Ústecký kraj. Pětipodlažní budova bude stát více než 46 mil. Kč.
(Mostecký deník, 8. 12. 2006)

Milí přátelé dětských knížek,

když se po dočtení poslední večerní pohádky zachumláte do teplého pelíšku, napadlo vás někdy, co dělají knížky v noci? Jen jednou za rok mohou malá mořská víla, ošklivé káčátko i cínový voják opustit stránky knih a spolu s vámi prožít před svátkem dětské knižky pohádkové dobrodružství, které připravují v mnoha školách, družinách, ústavech, nemocnicích, domech dětí, školních a veřejných knihovnách...

bude v pátek 30. března 2007 PŘIDÁTE SE TAKÉ?

Pokud i u vás chystáte pro děti k Mezinárodnímu dni dětské knihy čtení pohádek, prosíme o registraci vašeho čtecího místa. Stačí vyplnit registrační formulář: <http://www.knihovnabbb.cz/cz/node/533>

Anebo můžete telefonovat: 572 551 250, mailovat: detcke@knihovnabbb.cz či poslat přihlášku poštou na adresu: Knihovna Bedřicha Beneše Buchlovana, Velehradská 714, 686 01 Uherské Hradiště http://www.knihovnabbb.cz/cz/noc_s_andersenem

V pořadí sedmou akci k podpoře dětského čtenářství pořádá Klub dětských knihoven SKIP a Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR <http://skip.nkp.cz/odbKDK.htm>

ZÁKLADNÍ KAMENY

NOVÉ BUDOVY NÁRODNÍ KNIHOVNY ČR

3. část

aneb Národ sobě II

> text JAROSLAV CÍSAŘ, foto EVA HODÍKOVÁ

KÁMEN PRVNÍ / Praha – MěK Praha

Základní kámen pro novou budovu Národní knihovny ČR předával za Městskou knihovnu v Praze její ředitel Tomáš Řehák. Doprovázela ho jeden z jeho předchůdců v úřadě, vlastně úplně první ředitel Městské knihovny v Praze, básník Antonín Sova, společně se současnou vedoucí Ústřední knihovny Marií Čadkovou. Podle mých záznamů byli Tomáš Řehák, Antonín Sova a Marie Čadková dvanáctou delegací, kterou moderátorka Zlata Houšková na Letenské pláni přivítala na improvizovaném pódiu.

Kámen je žulový, opatřený destičkou s logem Městské knihovny v Praze, datem předání a logem hlavního města Prahy, které je zřizovatelem dárcovské knihovny (viz fotografie). Ovšem původ kamene obestírá tajemství. Nikdo neví, odkud pochází. Představitelé knihovny totiž po několikátých denních peripetiích s jednou pražskou kamenickou firmou, která měla kámen opracovat a důstojně připravit k předání, byli pod časovým tlakem nuceni požádat o spolupráci firmu úplně jinou. Pomohl jim dodavatel jejich informačního systému (sic!), který jinak pracuje se závazným manuálem, aby byl zabezpečen i jednotný vizuální styl knihovny.

Ředitel Tomáš Řehák předal svému kolegovi ze sousedního Klementina vedle základního kamene i další tři dárky. Knihu Antonína Sovy s názvem *Pláč houslí*. Shodou okolností to byl jediný titul tohoto autora, který v té době knihovníci z Prahy objevili na našem knižním trhu. Dále ředitel Ježek obdržel historický plán Klementina a navíc krabičku sirek se slovy, „aby neponechal nic náhodě“.

Své přání nové budově Národní knihovny ČR zástupci Městské knihovny v Praze vyjádřili právě slovy Antonína Sovy z jeho básně *Tuchy ze sbírky Údolí nového království*. A tak z ní ocitujeme několik pasáží: „Chci za vším jít, co nově zrozeno,/ probouzí touhy sladkých iluzí./ Za srdci hloubkou, jimž je souzeno/ voněti květy, vanem haluzí./ ... / Já zítřejší dny tuším překrásně,/ a slyším v dálce jejich kročeje./ Ztlumené hlasy, ptáky slyším pět,/ naděje snívé, radost, kdož pak ví./ Na blízku nových srdcí tuším svět./ Jsem před branou Nového Království.“

(Poděkování za pomoc a spolupráci Marii Čadkové)

Pokračování příště

Emanuel Rádl **Dějiny biologických teorií novověku I.–II.**

Osobitě pojatý a čtivý výklad dějin biologického myšlení od českého biologa a filosofa E. Rádl (1873–1942) zahrnuje období od renesance do začátku 20. století. Jedná se o světově proslulé dílo, které v rámci dějin biologie patří dnes ke klasickému fondu. Biologii přitom nepojímá jen jako izolovanou speciální vědu, nýbrž vykládá ji v širokém rámci evropských kulturních dějin, dějin idejí a filosofie. Nejen že kniha byla historicky vůbec prvním monumentálním výkladem o dějinách biologie jako celku, ale ve 20. století silně ovlivnila celou generaci filosofů a historiků, zabývajících se zejména vznikem vývojových teorií a darwinismu jako širokého ideového proudu. Sto let po svém vzniku se tak českému čtenáři poprvé dostane kompletní a moderní překlad z německého originálu.

• 1014 str., váz. s přeb., 795 Kč

Francis Fukuyama **Velký rozvrát**

Vývoj, jímž v posledním půlstoletí prošly Spojené státy a postupně i další hospodářsky vyspělé země, bývá nazýván přechodem k „informační společnosti“, „třetí vlnou“, která může mít stejné zásadní důsledky jako přechod od společnosti zemědělské ke společnosti průmyslové. Vymoženosti, jimiž nás obdaril hospodářský systém spočívající na informacích, měly negativní

vliv na náš společenský život a morálku. Věc má ale i kladnou stránku: rozvrácený společenský řád se obvykle začne opravovat, a z mnoha náznaků lze usoudit, že to se právě dnes děje. Kniha se zabývá tím, jak společenský řád vzniká, jak se vyvíjí a odkud pocházejí jeho zdroje.

• 376 str., 315 Kč

Miroslav K. Černý **Hudba antických kultur**

Kniha jednoho z našich předních hudebních vědců je v české odborné literatuře dosud nejdůkladnějším a nejucelenějším výkladem o antické – především řecké a římské – hudbě. Autor se podrobně zabývá tím, jakou měla antická hudba podobu (tónovou, rytmickou, zda existoval i vícehlas), na jakých principech byla založena notace, jaké hudební nástroje byly používány. Ve druhé části autor sleduje historický vývoj hudby v širokém rozpětí půldruhého tisíciletí, od raných fází řecké společnosti přes klasické a helénistické období až do doby římské a jejího přechodu k ranému středověku. Zvláštní pozornost je věnována hudbě v antickém divadle a vývoji hudební teorie.

• 396 str., 255 Kč

Karl Jaspers **Otázka viny / Příspěvek k německé otázce/**

Jaspersova knížka o německé vině, ale také o vině vůbec a o jejích základních rovinách, vyšla poprvé v Německu v roce 1946. Němci její vydání – pouhý rok po své strašlivé válečné porážce, v situaci rozvratu a okupace své země – nijak nevítali. Zato americký důstojník, dohlížející na univerzitu, prý za ni Jaspersovi děkoval s tím, že není napsána jen pro Němce, nýbrž pro svědomí vítězných spojenců. Český překlad této knihy byl poprvé vydán v roce 1969 a ani dnes neztrácí nic ze své aktualnosti. Není to totiž ani zdaleka pouhý historický dokument, dokreslující dávno minulou situaci poválečného Německa. Jádro knihy tkví v poznání, že my všichni jsme odpovědní za minulost, ale také za budoucnost a zejména před budoucností.

• 144 str., 195 Kč

Viktor Miroslav Fic

Československé legie v Rusku a boj za vznik Československa 1914–1918

Historická studie, podložená důkladným studiem archivních pramenů evropské i americké provenience, se zabývá složitými okolnostmi, za kterých československé legie v době první světové války vznikaly, a diplomatickým jednáním, jež byla s jejich formováním a činností spojena. Autor [mimořádně] v únoru 1948 jeden z účastníků proslulého studentského pochodu na Pražský hrad a v důsledku toho pak politický vězeň komunistického režimu) působil většinu života na Kolumbijské univerzitě v New Yorku a několika dalších univerzitách v USA a v Kanadě. Jeho čtyřdílná práce zabývající se podílem legií na vzniku samostatného Československa byla původně vydána v zahraničí v angličtině.

• 342 str., 385 Kč

ACADEMIA

nakladatelství AV ČR,
Vodičkova 40, 110 00 Praha 1

Knihy si můžete objednat na telefonním čísle 296 780 510, písemně na adrese Academia – expedice, Rozvojová 135, 165 02 Praha 6 – Suchbát nebo prostřednictvím e-mailu: expedice@academia.cz. Skladovanou produkci naleznete na www.academia.cz

VEŘEJNÝM KNIHOVNÁM POSKYTUJEME 10 % RABAT.